

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Tillägg till översiktsplan 2001 för Malå kommun

Antagandehandling
Antagen av kommunfullmäktige, § 75, 2014-06-23

Förord

Strandskyddet och allemansrätten gör Sverige unikt. Skyddet av våra stränder är en värdefull naturtillgång och en källa till naturupplevelser. Strandskyddet finns till för att långsiktigt trygga förutsättningarna för att Sveriges medborgare ska få tillgång till stränderna via allemansrätten. Dessutom ska strandskyddet bevara goda livsvillkor för vårt växt- och djurliv.

Stränderna är inte bara mycket viktiga för allmänheten, de är viktiga även ur privat och kommersiell synvinkel i form av exempelvis attraktiv boende- och företagsmiljö. Att förena dessa privata och allmänna intressen kan på sikt bidra till att servicenivån bibehålls och den nedgående befolkningstrenden bryts, vilket stärker landsbygden och gynnar hela kommunen. Vid bildandet av denna plan har ambitionen varit att förena dessa intressen.

När den nya strandskyddslagstiftningen kom år 2009 blev det lättare för kommuner att peka ut områden där landsbygdsutveckling kan användas som ett särskilt skäl för strandskyddsdispens. Malå kommun vill nu främja kommunens attraktionskraft genom att i ett tillägg till översiktsplanen peka ut dessa områden.

Planen visar kommunens önskan om en framtida användning av strandområden. Planen ska förhoppningsvis också bidra till ett mer ändamålsenligt strandskydd som beaktar behovet av utveckling i Malå kommun. Samtidigt ger den ett långsiktigt hållbart skydd av strand- och vattenområden där natur- och friluftsområden inte äventyras. Planen ska också fungera som en vägledning för kommunens och andra myndigheters beslut.

Innehåll

Förord	2
Innehåll	3
Bakgrund	5
Malå kommun	5
Strandskydd	6
Strandskydd i lagstiftningen	6
Plan- och bygglagen	6
Kulturminneslagen	7
Fastighetsbildningslagen	7
Miljöbalken	7
Dispens från strandskyddsbestämmelserna	7
Förändringar i strandskyddslagstiftningen	8
Landsbygdsutveckling i strandnära lägen	9
Kriterier	9
Allmänna	9
Kriterier i Malå kommun	9
Processen	10
Inventering av sjöar och vattendrag	10
Samråd	10
Utställning	10
Antagande	10
Områden	11
Olämpliga områden	11
Övriga områden	11
Aktuella LIS-områden	11
Riksintresse rennäring	11
Kulturmiljö och jordbruksmark	12
Teckenförklaring till kartorna	12
1 MALÅTRÄSKET (MALÅN)	14
2 LILLA SKÄPPTRÄSKET	18

3 STORA SKÄPPTRÄSKET	22
4 LAINEJAURE	26
5 VÅGTRÄSKET	28
6 KOKTRÄSKET	30
7 SKELLEFTEÄLVEN – Övre och Nedre Bastuselet	32
8 STOR-ADAKTRÄSKET	36
9 BRÄNNÄSSJÖN	39
10 SLÄPPTRÄSKET	41
11 SVEDJESJÖN	47
12 LÅNGTRÄSKET	49
13 GAMLA SKELLEFTEÄLVEN - Sandfors	51
Konsekvenser av planen	53
Gällande översiktsplan	53
Berörda riksintressen	53
Mellankommunala intressen	53
Regionala miljömål	53
Lokala miljömål	54
Miljökvalitetsnormer	54
Kommunalekonomiska konsekvenser	55
Sociala konsekvenser	55
Miljökonsekvenser	55
Samlad miljöbedömning	56
Slutord	57

Bakgrund

Enligt de nya strandskyddsbestämmelserna kan kommuner redovisa lämpliga områden där en byggnad, åtgärd eller anläggning kan bidra till landsbygdens utveckling. Reglerna gäller i områden med god tillgång till stränder och där strandskyddets syften inte åsidosätts.

Byggandet av bostäder har på senare tid varit lågt i Sveriges glesbygdskommuner. Låga priser på begagnade villor har bidragit till att dämpa byggandet.

För att försöka bibehålla servicenivån till bland annat skolor och dagligvaruhandel behöver bostadsbyggandet på landsbygden stimuleras. Den nya strandskyddslagen kan ge möjligheter att etablera bostäder och företag i attraktiva lägen. Fritidsboende och turism i kombination med andra verksamheter kan vara ett sätt att bryta minskande befolkningstrender.

Malå kommun

Malå kommun ligger mitt i Västerbottens inland. Kommunen har cirka 3 300 invånare på en yta av 1607 kvadratkilometer. Ungefär 60 % av invånarna bor i Malå medan övriga invånare bor i någon av kommunens byar.

Malå kommun är rik på vacker och orörd natur. Landskapet domineras av skogar och drygt 1000 sjöar och tjärnar varav ca 100 är större än 10 hektar. Längs kommunens sjöar och vattendrag finns drygt 1400 km strand (SCB Kust och stränder i Sverige (MI 50 SM 0201)). Skellefteälven, en av de stora norrlandsälvarna, utgör läns- och kommungräns i norr. Omgivningen lämpar sig väl för camping och annat friluftsliv. I kommunen finns 9 fiskevårdsområden och en aktiv fiskeklubb.

Inom kommunen finns stora områden av riksintresse för rennäring. I huvudsak är det Malå sameby som bedriver verksamhet inom kommunen. I planeringen måste hänsyn tas till rennäringen, då bebyggelse, exempelvis i form av vägar, splittrar upp renbetesmarker och kan få betydelse för möjligheterna att bedriva renskötsel. Mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt försvårar näringens bedrivande.

Inom kommunen finns 16 naturreservat, 14 Natura 2000-områden och 25 biotopskyddsområden. (2011).

Kommunen är en glesbygdskommun med vikande befolkningsunderlag. Byggandet av nya bostäder har varit mycket lågt de senaste 20 åren. Någon enstaka villa och några fritidshus har byggts. Låga priser på begagnade villor har dämpat nybyggandet.

För att försöka bibehålla servicenivån till skolor och dagligvaruhandel behöver bostadsbyggandet stimuleras. Turistnäringen behöver även utvecklas för att behålla en levande landsbygd. Att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen med vattennära lägen är att aktivt dra nytta av de konkurrensfördelar det innebär för verksamheter och boende. Under förutsättning att hänsyn tas till naturen kan det också vara till gagn för friluftslivet. Arbetstillfällena kan skapas och bidrar till en levande landsbygd och stärker den lokala servicen. I Malå kommun finns goda förutsättningar för en växande turistnäring.

Under rubriken aktuella LIS-områden visas ett antal strandnära områden som Malå kommun bedömer uppfylla de krav som ställs för att utgöra ett särskilt skäl för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. De föreslagna områdena har bedömts utifrån dess förutsättningar att stimulera utvecklingen i hela kommunen. Det handlar om att skapa arbeten och bostäder genom att visa på attraktiva företags- och livsmiljöer.

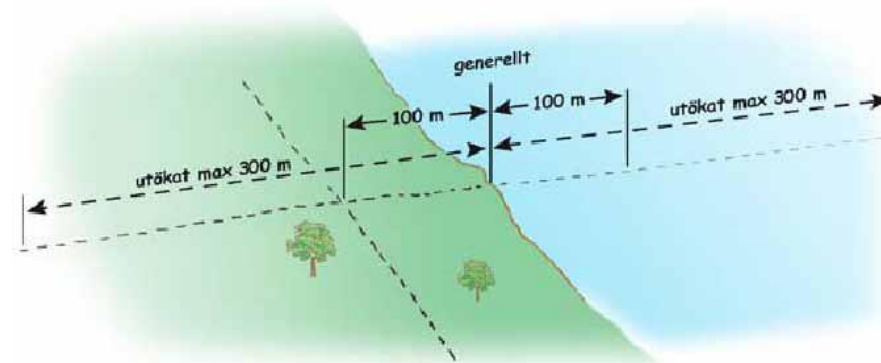
Strandskydd

Strandskyddet kom till 1950 med syfte att bevara allmänhetens friluftsliv och än idag finns strandskyddet till för att trygga medborgarnas rätt till stränder genom allemansrätten. Idag syftar strandskyddet dessutom till att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet.

Stränder är en naturtillgång med mycket stort värde. Stränderna längs sjöar, vattendrag, kuster och skärgård är mycket betydelsefulla för såväl allmänhet som för växt- och djurliv. Det är tack vare strandskyddet som vi har möjlighet att promenera längs stränderna, bada, fiska, åka skridskor och göra strandhugg från en båt.

För att tillgodose strandskyddets syften är det bland annat inte tillåtet att inom strandskyddat område vidta vissa åtgärder, till exempel att gräva, anlägga en brygga eller uppföra nya byggnader. Naturen behöver inte vara särskilt skyddsvärd för att strandskyddsbestämmelserna ska gälla och bestämmelserna gäller vid alla sjöar, vattendrag och kuster oavsett storlek.

Det skyddade området är normalt 100 meter från strandkant både på land och i vatten. I vissa fall kan skyddet utvidgas till 300 meter. På några få platser, främst i storstäder, är strandskyddet upphävt genom kommunens detaljplan.

Det generella strandskyddet gäller 100 meter från stranden vid normalvattenstånd på land och i vatten och kan av Länsstyrelsen utvidgas upp till 300 meter på land och i vatten.

Strandskydd i lagstiftningen

Plan- och bygglagen

I plan- och bygglagen (PBL) framgår det att de allmänna intressena enligt andra kapitlet PBL och de miljö- och riskfaktorer som ska beaktas vid beslut om användning av mark- och vattenområden ska

redovisas i översiktsplanen. Vid redovisningen av de allmänna intressena ska riksintressen anges särskilt.

Av kommunens översiktsplan ska områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen framgå. Med stöd i PBL får en kommun i en detaljplan upphäva strandskyddet för ett område, om det finns särskilda skäl som väger tyngre än strandskyddsintresset.

Vid prövning av bygglov ska bedömning göras om byggnaden är lokaliserad till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet, markförhållanden, översvänningsrisk och möjlighet att ordna t.ex. trafik, vattenförsörjning och avlopp.

Kulturmiljölagen

Lagen om kulturminnen med mera innehåller bland annat bestämmelser om fornminnen, byggnadsminnen, kyrkliga kulturminnen och ortnamn. Det är enligt kulturmiljölagen en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Det är t.ex. förbjudet att rubba, ta bort eller genom bebyggelse ändra eller skada en fast fornlämning. Om en tidigare okänd fornlämning påträffas i samband med markarbeten måste arbetet omedelbart avslutas och Länsstyrelsen kontaktas. Både kända och okända fornlämningar kan innebära att byggande inom ett område försvåras eller måste uteslutas.

Fastighetsbildningslagen

Fastighetsbildningslagen syftar till att fastighetsbildning ska ske i enlighet med gällande detaljplaner, fastighetsplaner och områdesbestämmelser och att fastighetsbildning inte ska motverka syftet med naturvårdsföreskrifter eller andra särskilda bestämmelser. Om det finns särskilda medgivanden får dock fastighetsbildning ske

i strid med dessa föreskrifter och bestämmelser. Ett sådant medgivande kan vara dispens mot strandskyddsbestämmelserna.

Miljöbalken

Strandskyddsbestämmelserna finns i miljöbalkens sjunde kapitel, som handlar om skydd av områden. Paragraferna 13-18 talar om vad som avses med strandskydd och vilka bestämmelser som gäller inom ett sådant område. Miljöbalkens 19 kapitel handlar om statlig kontroll av strandskyddsdispens, där framgår bland annat att om en kommun gett dispens från strandskyddsbestämmelserna ska kommunen sända beslutet till länsstyrelsen. Det finns fler kopplingar till miljöbalken än vad som angetts ovan. Bland annat kan kapitel nio, om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och kap 11, om vattenverksamhet, beröras.

Dispens från strandskyddsbestämmelserna

För att få bygga, gräva, anlägga eller på annat sätt påverka strandområdet måste man ha dispens, dvs. undantag från strandskyddsbestämmelserna. För att få dispens krävs enligt lagen ett särskilt skäl. Exempel på sådana skäl kan vara;

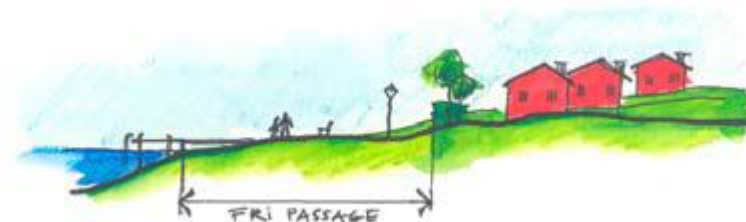
1. Att området redan är ianspråktaget, inom hemfridszon eller tomtplatsavgränsning, på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften.
2. Att området är väl avskilt från stranden genom t.ex. en väg, järnväg eller bebyggelse.
3. Att området behövs för en anläggning som måste ligga vid vattnen och behovet inte kan tillgodoses utanför området.

4. Att området behövs för att utvidga en pågående verksamhet om utvidgningen inte kan genomföras utanför området.
5. Att området behöver användas för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet.
6. Att området behöver användas för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.
7. Att området är ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge där en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden.

För att strandskyddsdispens ska beviljas får man inte försämra allmänhetens tillgång till strandområdet eller väsentligt försämra livsvillkoren för djur och växter. Detta innebär bland annat att det trots beviljad strandskyddsdispens ska lämnas fri passage mellan hemfridszon och strandkant. Passagen måste anpassas till platsen och vara så bred att allmänheten obehindrat kan gå utmed stranden.

Den fria passagen bör anpassas till växt- och djurliv. Om strandkanten är bevuxen med vass och är en viktig häckningsplats för fåglar så kan den fria passagen för människor förläggas längre upp på land.

Exempel på fri passage. Vid tätare bebyggelse är det viktigt att gränsen mellan privat och allmänt är tydligt markerad, t.ex. genom en häck, ett staket eller en trädriddå.

Det är kommunen som ger dispens från strandskyddsbestämmelserna men även länsstyrelsen har vissa möjligheter att ge dispens. Detta gäller bland annat om dispensen avser allmän väg eller järnväg eller när dispensen avser ett strandskyddsområde som skyddas även enligt andra bestämmelser och skyddet har beslutats av någon annan än kommunen. Exempel på detta är nationalparker och statliga naturreservat.

Förändringar i strandskyddslagstiftningen

Strandskyddsbestämmelserna gäller i hela Sverige, både i tätort och i glesbygd oavsett om det finns gott om sjöar och vattendrag eller inte och oavsett vilka naturtyper som finns. Redan ianspråktagna områden har inte haft ett lika starkt skydd som orörda eller glesbyggda. Detta har medfört att vissa storstadskommuner kunnat hårdexploatera med bostadsbebyggelse utmed stränderna medan mindre kommuner med stora ytor orörda stränder varit bundna till en strikt tillämpning av lagen. Avsaknaden av lokal förankring har bidragit till att en förändring av strandskyddsbestämmelserna länge varit efterlängtd.

År 2009 förändrades strandskyddslagstiftningen med utökade möjligheter för dispens i stora delar av Sverige. Den nya

lagstiftningen ger kommunerna möjlighet att i sin översiktsplan peka ut områden som är lämpliga för landsbygdsutveckling. I dessa områden kan ytterligare ett motiv vara skäl för strandskyddsdispens, nämligen om byggnaden eller anläggningen bidrar till en utveckling av landsbygden. Dessa områden kallas för LIS-områden (Landsbygdsutveckling I Strandnära lägen).

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Ett område kan pekas ut som lämpligt för landsbygdsutveckling i strandnära lägen om bebyggelse på platsen anses bidra till landsbygdens utveckling och attraktivitet. Det kan till exempel vara en bostad, verksamhet, anläggning eller åtgärd.

För att uppfylla kravet på landsbygdsutveckling krävs att specifika områden pekas ut. Hela kommunen kan inte pekas ut för landsbygdsutveckling. För de områden som pekas ut ska motivet vara att de kan vara lämpliga för utveckling av landsbygden, och inte av andra orsaker. En vanlig missuppfattning är att strandskyddet upphävs i områden utpekade för landsbygdsutveckling. Så är inte fallet. Vad som gäller är att det i dessa områden finns ännu ett särskilt skäl vid ansökan om dispens från strandskyddsbestämmelserna, nämligen utveckling av landsbygden.

De nya strandskyddsreglerna delar upp Sverige i tre nivåer när det gäller utpekande av LIS-områden.

Område 1: Södra Sveriges kuststräcka och Höga kusten i Västernorrland

Område 2: Norra Sveriges kuststräcka

Område 3: Insjöstränderna över hela landet

För område 1 finns inga möjligheter för kommunerna att peka ut LIS-områden. För område 2 är möjligheterna begränsade medan

utpekande av LIS-områden närmast är avsett för område 3. Hela Malå kommun ligger inom område 3 där kommunens möjlighet att peka ut LIS-områden är oinskränkt enligt gällande regelverk.

Kriterier

Allmänna

Enligt Naturvårdsverket och Boverkets vägledning om Strandskydd krävs följande för att ett strandnära område ska kunna bedömas som lämpligt för landsbygdsutveckling:

- Området får inte vara skyddat enligt 7 kap i miljöbalken eller vara ett område för försvarsmakten
- Området får endast ha liten betydelse för strandskyddets syften
- Områden får inte tillhöra ett storstadsområde eller tätort med liten tillgång till orörda stränder
- Området ska ha tillgång eller närhet till infrastruktur såsom vägar, el mm
- Områdets läge ska ge markanvändningen en avsevärd fördel, om det strandnära läget inte ger den boende eller företaget en fördel ska dispens från strandskyddet inte beviljas
- Områdets användning ska på sikt kunna ge positiva sysselsättningseffekter och/eller bidra till att upprätthålla servicen på landsbygden

Kriterier i Malå kommun

Vid utpekande av områden i Malå kommun har Naturvårdsverket och Boverkets kriterier beaktats. Därutöver har följande kriterier satts upp:

- Eftersträva utveckling av redan ianspråkta bebyggelseområden när det gäller bostadsbebyggelse av olika slag. Byar i avfolkningsbygder bör kunna utpekas som LIS-område inom kommunen. Byarna får då möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse som dispensskäl.
- I områden med relativt utspridd fritidsbebyggelse och med lågt bebyggelsetryck kan kvarvarande områden mellan befintliga bebyggelsegrupper ianspråkta för ytterligare fritidsbebyggelse som förtätning. Korridorer som säkerställer strandåtkomst för djur- och växtlivet måste tillgodose. Nya bebyggelseområden i form av samlad bebyggelse kan även etableras om större öppna ytor för djur- och växtlivets strandåtkomst säkras.
- Etablering av näringsverksamheter kopplat till vatten kräver både funktions- och upplevelsevärden för att tillskapa goda framgångsmöjligheter i myndighetsprövningen.
- Det ska gå att ansluta till kommunens VA-system eller vara lämpligt för anläggning av enskilda avlopp i området. Gemensamma anläggningar bör användas framför flera små avloppsanläggningar där detta är möjligt.
- Fri passage ska gå att ordna i det utpekade området

Processen

Inventering av sjöar och vattendrag

I planprocessen har en kartläggning av kommunens sjöar och vattendrag gjorts. Cirka 15 vattenområden har varit föremål för inventering i ett första skede. Sjöarna har inventerats utifrån de kriterier som ställts för att bebyggelse ska vara möjlig. Inventeringen

har uteslutit sjöar som anses ointressanta för detta ändamål, till exempel av den anledningen att det inte finns något intresse för bebyggelse på platsen. Inventeringen har översiktligt behandlat sjöarnas omkringliggande landskapskaraktär, bebyggelse i anslutning till sjön, topografi och naturvärden. Någon detaljerad naturvärdesinventering eller lämplighetsbedömning (avseende t.ex. vatten- eller avloppslösning) har ej gjorts för de inventerade sjöarna. Inventeringen har använts som underlag för bedömning av områdets värde ur bevarande och exploateringssynpunkt. De områden som anses lämpliga för landsbygdsutveckling finns redovisade under avsnitt "Aktuella LIS-områden". Tidigt samråd har hållits med rennärningen och Länsstyrelsen.

Samråd

Samråd om planförslaget ägde rum mellan 1 november 2013 och 1 december 2013.

Utställning

Utställning ägde rum mellan 10 februari och 10 april 2014.

Antagande

Planen antogs av kommunfullmäktige 23 juni 2014.

Områden

Olämpliga områden

I kommunens bedömning har det uppkommit områden som inte varit lämpliga för exploatering. Dessa är i huvudsak lokaliserade till delar av de inventerade sjöarna. Exempel på olämpliga områden för exploatering är sandstränder, utflyktsmål, områden med höga natur- eller kulturvärden och områden med risk för skred, ras eller översvämning.

Översvämningskartering finns över Skellefteälven. Områdena vid Övre och Nedre Bastuselet berörs av denna kartering. Bebyggelse i dessa LIS-områden ska enligt karteringen klara ett 100-årsflöde.

Risker gällande skred, ras, erosion och översvämning beaktas vid varje enskilt ärende.

Övriga områden

Detta tillägg till översiktsplan är kommunens första steg i arbetet med LIS-områden. Fler områden kan komma att utpekade framöver. I områden som ännu inte angetts för landsbygdsutveckling kan det fortfarande finnas möjlighet till dispens från strandskyddet men de särskilda skälen för landsbygdsutveckling kan inte tillämpas.

Aktuella LIS-områden

Delar av de markerade sjöarna i kartan på nästa sida har bedömts lämpliga för landsbygdsutveckling. En sjö som är markerad kan innefatta ett eller flera specificerade områden som visas och beskrivs

var för sig längre fram i detta avsnitt. Ett LIS-område är med andra ord inte en hel sjö utan ett delområde vid sjön.

Observera att inom de utpekade LIS-områdena prövas strandskyddsdispens och bygglov i vanlig ordning för varje enskilt ärende.

Den totala strandlängden som utpekade når en totallängd av 30 km av kommunens totalt 1400 km vilket motsvarar 2 % av kommunens totala strandlängd.

Riksintresse rennäring

I LIS-områden som är utpekade inom riksintresse för rennäring eller ligger i närheten av sådant område bör följande hållas i åtanke;

- Bebyggelse innebär inte att samebyn upphäver sin renskötselrätt.
- De installationer som uppförs måste utformas så att djur inte kommer till skada och att skador på installationer inte regelmässigt ersätts av samebyn.
- Bygglov kan villkoras med att stängsel inte får uppföras utan särskilt samråd med samebyn då det annars kan innebära ett hinder för renskötseln.
- Närheten till flyttleder och andra områden av riksintresse kan innebära ett intrång i egendomsrätten, då samebyn under flyttning med renar kan komma att passera över tomtmark. En flyttled innebär också att renar självmant kan passera, eftersom flyttleder uppkommer genom att renar under mycket lång tid använt dessa även utan inblandning av människor. En flyttled är inte statisk utan varierar upp till 500 meter beroende på flertalet faktorer där störningar är en. En flyttled är vital för en sameby och skyddas därför i lag.

Den sameby som påverkas mest av denna plan är Malå sameby, men även Maskaure sameby berörs. Malå kommun utgör året runt marker för Malå sameby.

Kulturmiljö och jordbruksmark

Det är mycket viktigt att bebyggelse placeras och utformas i enlighet med byarnas byggnadstradition. Byggnader som omnämns i kommunens kulturmiljöprogram ska i möjligaste mån bevaras, dvs de bör inte rivas eller förvanskas. Det är enligt kulturminneslagen en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Det är t.ex. förbjudet att rubba, ta bort eller genom bebyggelse ändra eller skada en fast fornlämning. Både kända och okända fornlämningar kan innebära att byggande inom ett område försvåras eller måste uteslutas.

Kommunen anser att aktivt brukad jordbruksmark inte bör exploateras. Jordbruksmarker som däremot inte aktivt brukas bör

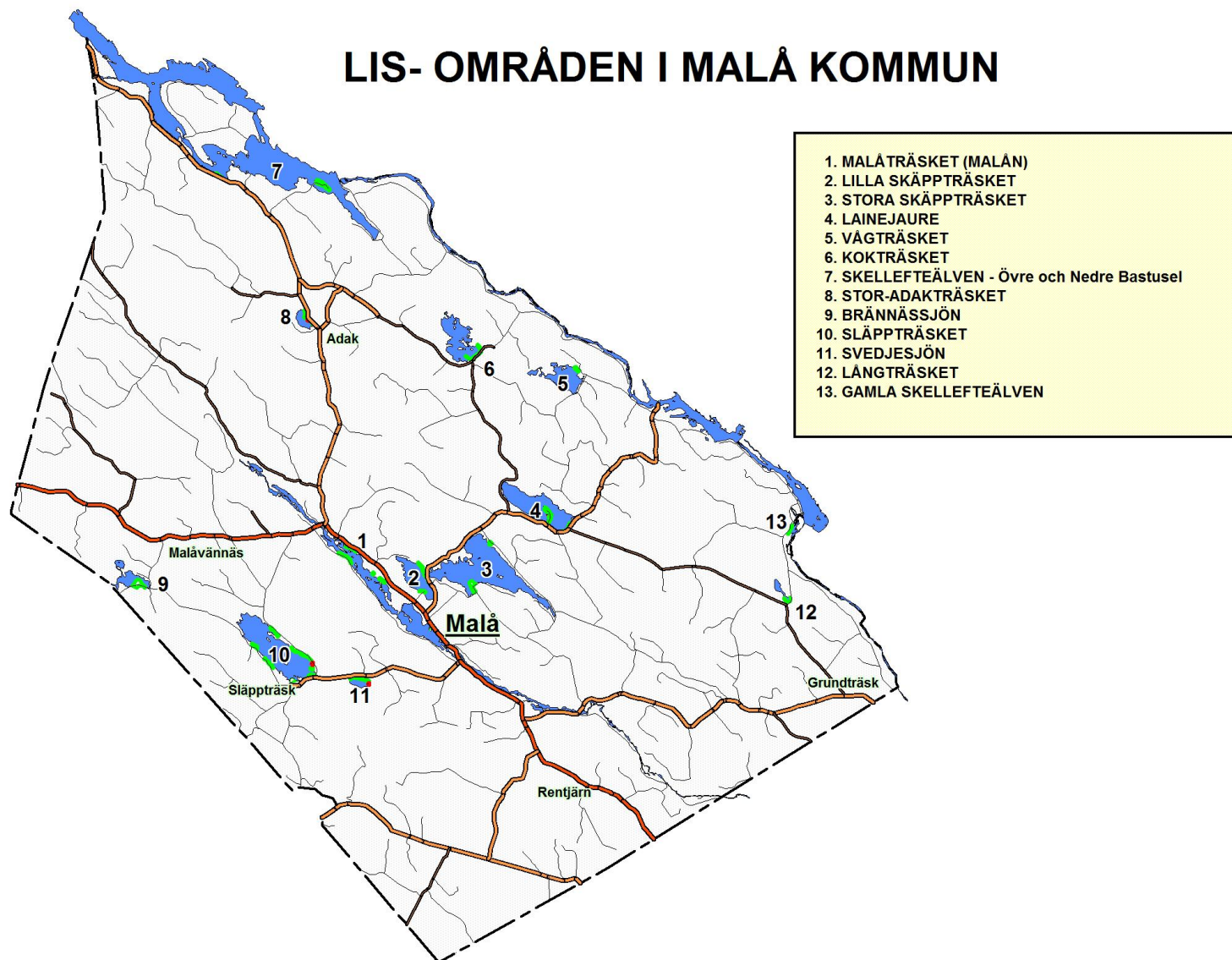
kunna upplåtas för bebyggelse. Bebyggelsen bör då koncentreras mot eventuella skogskanter eller husgrupper. På så sätt kan ny bebyggelse på sikt bidra till att hålla kulturlandskapet öppet, då önskan om fri sikt mot vatten medför att hävden av gammal jordbruksmark upprätthålls.

Teckenförklaring till kartorna

Aktuella LIS-områden är grönrandiga i kommande kartor. Riksintresse för rennäringsen är blårandiga. Områden som innan exploatering ska föregås av fornminnesundersökningar redovisas grå. I vissa kartor har riksintressen valts att inte redovisas på grund av att kartorna då blir svåra att tyda. Heldragna röda streck betyder att denna del av stranden är olämplig för bebyggelse på grund av det rörliga friluftslivet (t.ex. badstrand eller utflyktsmål.)

Teckenförklaring finns även i varje kartbild.

LIS- OMRÅDEN I MALÅ KOMMUN

1 MALÅTRÄSKET (MALÅN)

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Malåträsket, i Malån, ligger i anslutning till Malå. Intill Malåträsket ligger även byarna Södra och Norra Malånäs. Malåträsket har ett stort värde som rekreativområde i första hand för tätortens invånare och boende i åns närhet.

Två befintliga fritidshusområden finns mellan Norra Malånäs och Malå, vilka kan utvidgas.

Miljöförutsättningar

Malåträsket berörs av riksintresse för rennäringsområdet samt riksintresse för naturvården. Malå sameby redogjorde vid samrådet att renarna gärna betar i vassbältet i ån (vid fritidshusområdet närmast Malå) och att en lucka därför bör lämnas i bebyggelsen. Inom LIS-områdena finns ej kommunala eller gemmensamma anläggningar för vatten och avlopp. Vid ökat bebyggelsestryck kan det dock bli aktuellt med gemensamma lösningar.

Kända fornlämningar finns inom eller i närheten av utpekade områden, enligt nedan. Innan eventuell exploatering i dessa områden ska en fornminnesinventering genomföras. Områden där inventering krävs finns markerade (rödrandiga) i kartorna.

Norra Malånäs:

Fast fornlämning, boplats (RAÄ Malå 92:1)

Malån – flygfältet:

Södra området: Fast fornlämning, boplats (långt område längs ån) (RAÄ Malå 98:1). Fast fornlämning, boplats (RAÄ Malå 97:1), precis framför befintliga fritidshus.

Norra området: söder om husen; fast fornlämning, boplats (RAÄ Malå 95:1), norr om husen; Fast fornlämning, boplats (RAÄ Malå 94:1)

I kommunens kulturmiljöprogram omnämns fastigheterna Södra Malånäs 1:46, Södra Malånäs 1:48, Södra Malånäs 1:23 samt Norra Malånäs 1:62 och Norra Malånäs 1:63. I övrig bör kulturlandskapet hållas öppet. Enligt ”Skogens pärlor” ska det finnas spånhyvel och en tjärdal i Södra Malånäs.

Viss risk finns för översvämningar vid höga vårflöden finns vid fritidshusområdena vid flygfältet. Översvänningsriskerna ska bedömmas i samband med prövning av strandskyddsdispens och bygglov.

Vid exploatering i området vid Södra Malånäs ska hänsyn tas till de geologiska terrängformerna, särskilt de väldiga moränryggarna med tanke på deras skörhet.

Blausjauriden, norr om utpekade LIS-områden, är utpekad som lämpligt för vindkraft i kommunens vindkraftsplan. Inget LIS-område ligger inom 1 km från vindkraftsområdet (från Norra Malånäs är det ca 1,5 km). En eventuell vindkraftsanläggning kan däremot ses från LIS-områdena.

Miljö kvalitetsnormer;

God ekologisk status 2015, God kemisk ytvattenstatus 2015. Södra Malånäs berörs även av en grundvattenförekomst, Malåns dalgång, Malåområdet, vilken har följande miljö kvalitetsnormer; God kemisk grundvattenstatus 2015 och God kvantitativ status 2015.

Naturvärden;

Norra Malånäs: Produktionsskog och åkermark, trivialt.

Södra Malånäs: Produktionsskog, delvis avverkad, trivialt.

Malån-flygfältet: vassbälten, produktionsskog, trivialt (skyddszon mot bäck på 30 m) Ön mitt i ån är en klass 1-våtmark.

Turism och fritid

Malåträsket är som tidigare nämnts ett viktigt rekreationsområde för närboende. Det finns inga allmänna badplatser vid sjön men ett flertal sandstränder används som utflyktsmål för bad och annan rekreation. I sjön gäller fritt fiske och detta nyttjas av såväl orsbor som besökare. Området ingår i Malåbygdens fiskevårdsområde. I nära anslutning till områdena finns bland annat Stentjärn där Malå sportfiskeklubb bedriver verksamhet.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav fritidshusområdena längs Malåträsket är sådana. Områdena i Norra och Södra Malånäs består av både fritids- samt permanentbostäder. En ökad bebyggelse i dessa områden

medför bättre möjligheter att behålla samt förbättra infrastrukturen. Under de senare åren har ett flertal yngre familjer bosatt sig i områdena.

Området ligger inom kort pendlingsavstånd till arbetsplatser i Malå samhällen ca 7 km Norra Malånäs, 13 km Södra Malånäs. Inom utpekade LIS-områden ska luckor i bebyggelsen lämnas för att möjliggöra strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv.

Närhet till befintliga fritidshusområden ger tillgång till infrastruktur i form av vägar och el.

Basinformation

Höjd över havet: 305 m

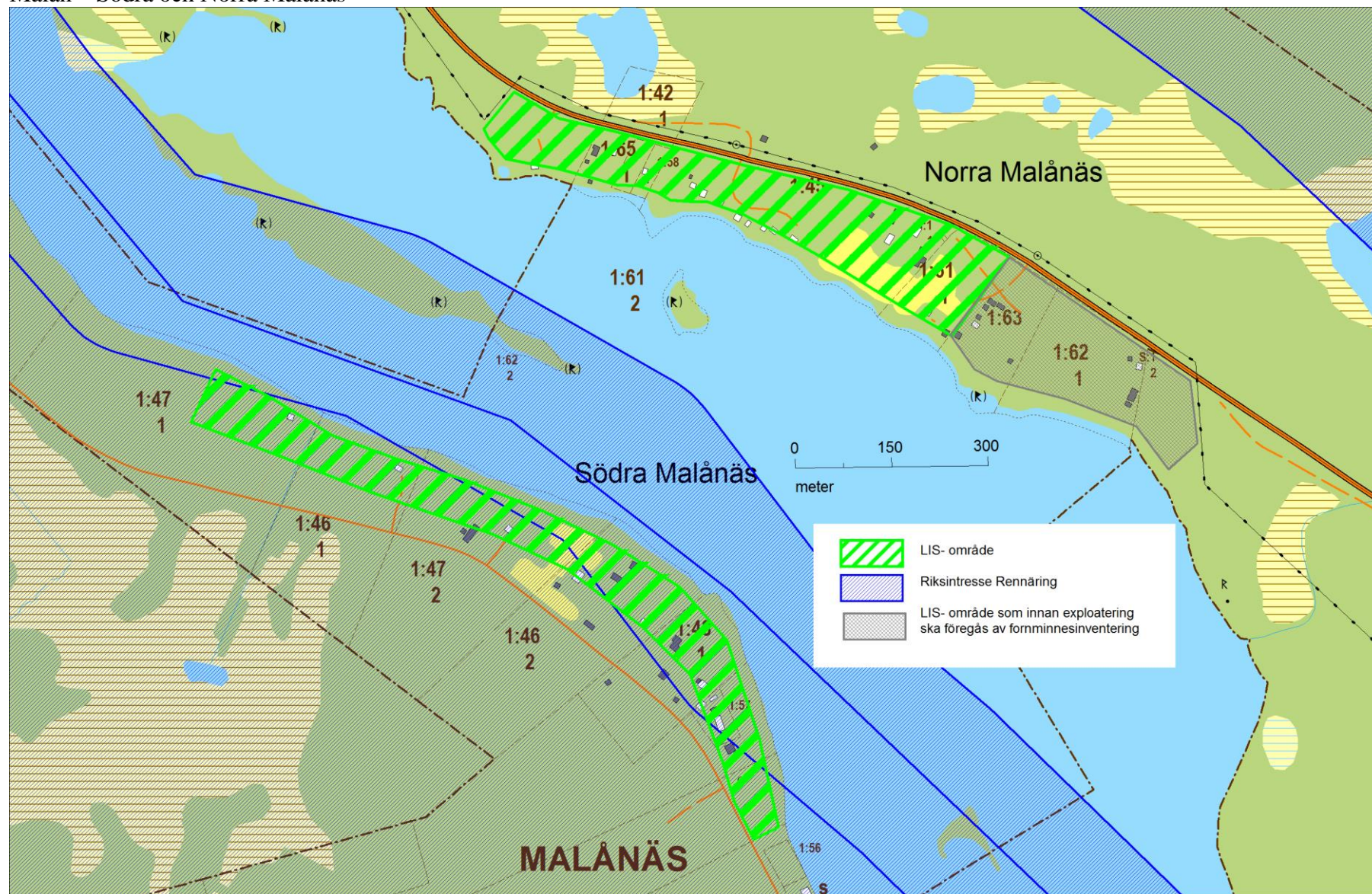
Areal: 8,6 km²

Djup: 30 meter maxdjup

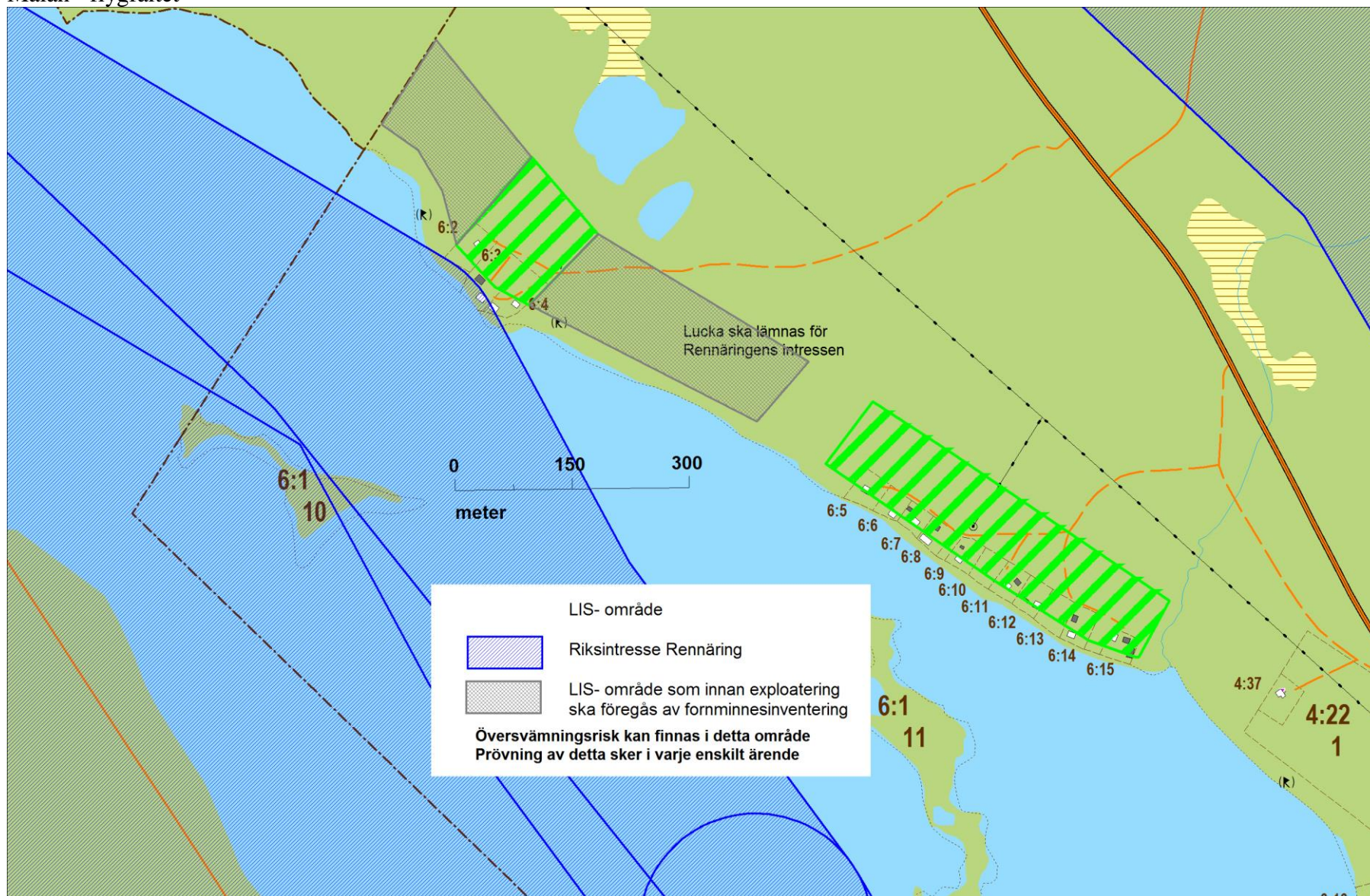
Fisk: Abborre, gädda, mört, öring, sik, lake och gers, Malåbygdens FVO, fritt fiske mellan broarna

Strand: 72,5 km, varav 3,7 km utpekats som LIS-område.

Malån – Södra och Norra Malånäs

Malån - flygfältet

2 LILLA SKÄPPTRÄSKET

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Malå samhälle ligger mellan Malån-Malåträsket och Lilla Skäppträsket. I Malå bor ca 2000 personer. Vid Lilla Skäppträsket finns ett 40-tal fritidshus och några permanentbostäder. Lilla Skäppträsket har ett stort värde som rekreationsområde i första hand för tätortens invånare. I Malå samhälle finns kommunens flesta arbetstillfällen.

De utpekade LIS-områdena främjar främst utökande av befintliga fritidshusområden.

Miljöförutsättningar

Sjön berörs av riksintresse för rennäringen. Vid tidigt samråd med Malå sameby hade de inget att erinra mot nu utpekade LIS-områden. Sjön är utpekad som reservvattentäkt i kommunens översiktsplan. Arbete har påbörjats med revidering av översiktsplanen. Detta kommer att innebära att Lilla Skäppträsket inte kommer att kvarstå som reservvattentäkt. Vid Storudden finns ej kommunalt vatten och avlopp. Vid Nyhamn är det i dagsläget enskilda VA-anläggningar, men med tanke på att det blir allt fler permanentbostäder i området kan det vara aktuellt med gemensamhetsanläggningar.

Blausjaurliden, nordväst om utpekade LIS-områden, är utpekat som lämpligt för vindkraft i kommunens vindkraftsplan. Inget LIS-område ligger inom 1 km från vindkraftsområdet (från Nyhamnsområdet är det ca 1,4 km). En eventuell vindkraftsanläggning kan däremot ses från LIS-områdena.

Miljö kvalitetsnormer;

God ekologisk status 2015, God kemisk ytvattenstatus 2015.

Naturvärden;

Storudden: Produktionsskog, trivialt

Nyhamn: Produktionsskog, blockigt längs stranden i norra delen, trivialt.

Turism och fritid

Malå med allt så nära. Det stämmer verkligen, då sporthall, simhall, islada, elljusspår och slalombackar ligger alldeles intill varandra. Alldeles i närheten ligger också hotell och camping. Malå har flest besökare under vintern och då är det Tjamstanbackarna som drar. Under sommaren är fritidsfiske ett populärt nöje. Malås badplats Solviksbadet ligger vid Lilla Skäppträskets västra strand.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav fritidshusområdet vid Nyhamn och Storudden är sådana. Malå kommun är en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-områden i närheten till centralorten en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse. Inom utpekade LIS-området vid Nyhamn ska luckor i bebyggelsen lämnas för att möjliggöra strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Områdena ligger i nära anslutning till Malå samhälle vilket innebär goda möjligheter att locka turister som är intresserade av att bygga fritidshus.

Närhet till befintlig bebyggelse ger tillgång till infrastruktur i form av vägar, el och bredband.

Basinformation

Höjd över havet: 313 möh

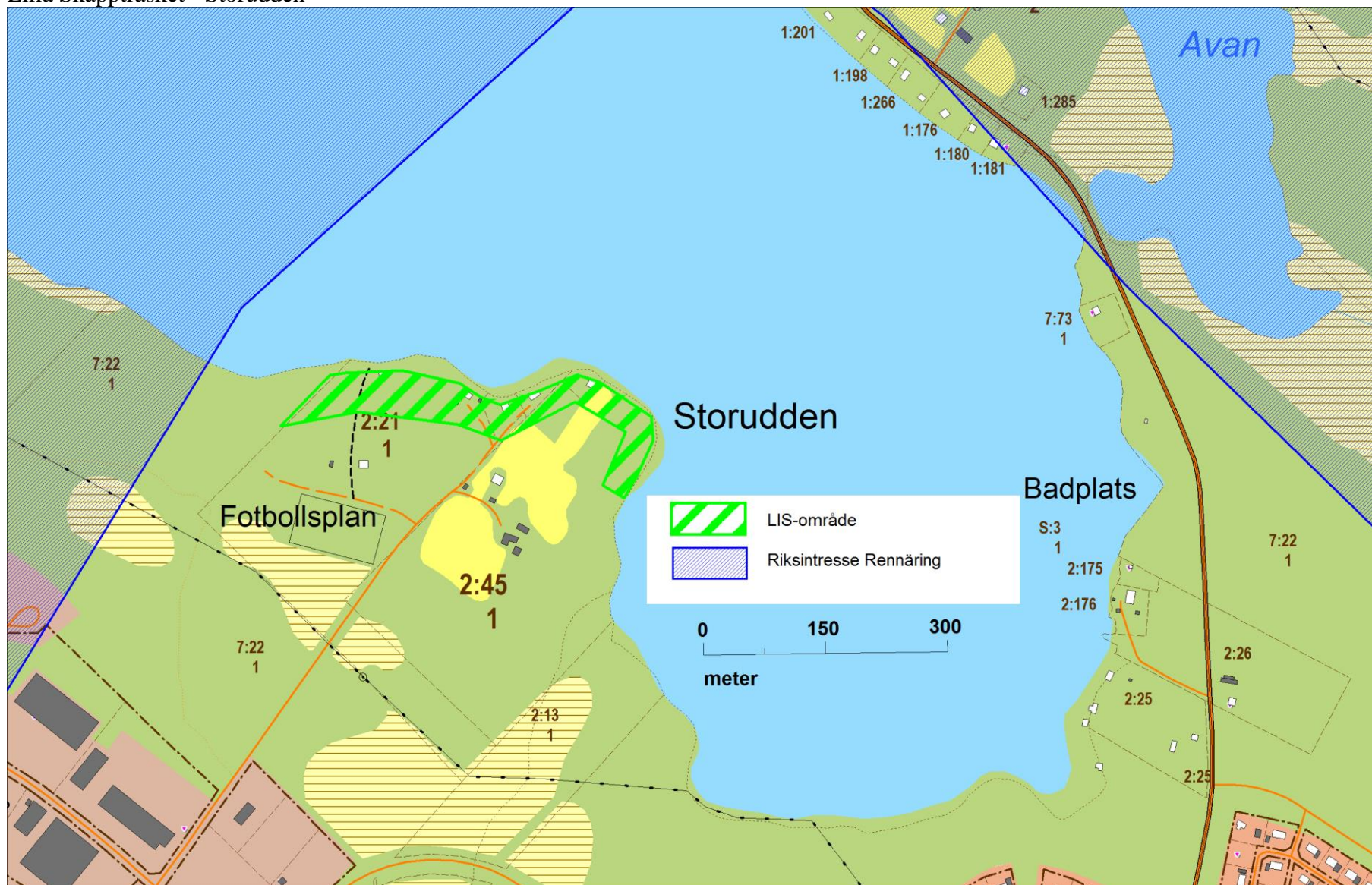
Areal: 2,7 km²

Djup: maxdjup ca 9 meter

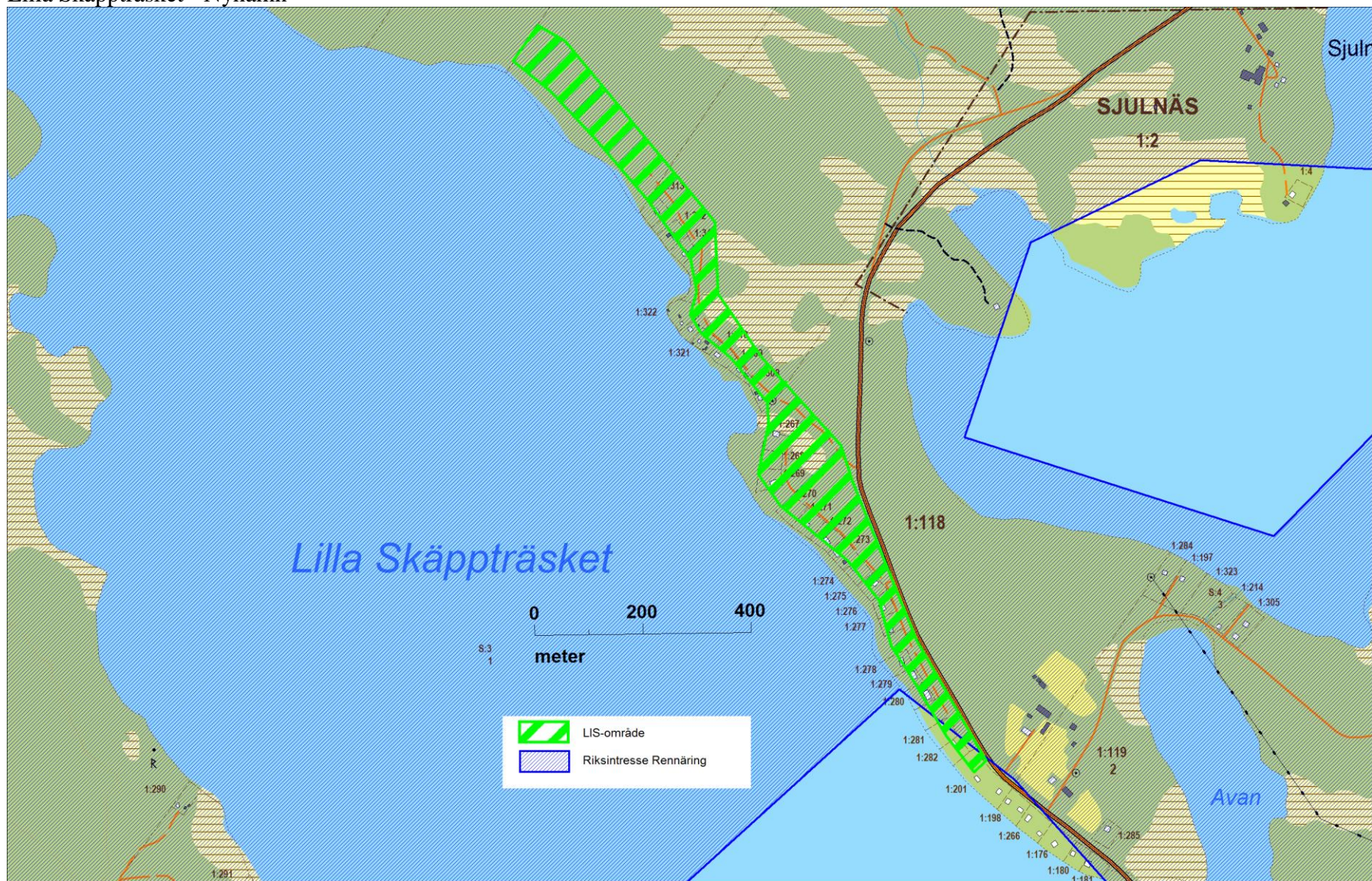
Fisk: Abborre, gädda, sik. Malåbygdens FVO.

Strand: ca 12 km, varav 2,5 km utpekats som LIS-område.

Lilla Skäppträsket - Storudden

Lilla Skäppträsket - Nyhamn

3 STORA SKÄPPTRÄSKET

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Stora Skäppträsket ligger ca 5 km från Malå samhälle. Kring Stora Skäppträsket finns ett antal mindre byar samt ett fritidshusområde. Totalt bor det ca 40 personer kring sjön. Aktuella för LIS-områden är byn Näsudden samt fritidshusområdet vid norra stranden.

Miljöförutsättningar

Stora Skäppträsket berörs av riksintresse för naturvård. Delvis berörs sjön även av riksintresse för rennäring. Malå sameby har inget att erinra mot utpekade LIS-områden enligt tidigt samråd. Utloppet från sjön berörs av Natura 2000/naturreservatet Storsele. Inom LIS-områdena finns ej kommunala eller gemmensamma anläggningar för vatten och avlopp.

Kända fornlämningar finns både vid Näsudden och norra stranden enligt nedan.

Näsudden:

Viken väst; Övrig kulturhistorisk lämning, boplats (RAÄ Malå 71:1) samt ett lertag och ett rågångsröse (Skogens pärlor),

Längst ut på udden; Sommargrav (RAÄ Malå 163:1)

Norra stranden:

Norra udden: Fast fornlämning, boplats (RAÄ Malå 64:1) Tjärdal (Skogens pärlor),

Mitten udden: Fast fornlämning, boplats (RAÄ Malå 65:1) samt två härdar (Skogens pärlor).

Innan eventuell exploatering i områdena vid norra stranden ska en fornminnesinventering genomföras. Områden där inventering krävs finns markerade (rödrandiga) i kartorna.

I kommunens kulturmiljöprogram omnämns följande fastigheter i Näsudden; Keppejaur 1:30/1:48, Keppejaur 1:14 och Keppejaur 1:35, samt att kulturlandskapet bör hållas öppet.

I närheten av Stora Skäppträsket finns två områden utpekade som lämpliga för vindkraft, Blausjaurliden och Storliden. Vid Storliden finns en vindkraftpark etablerad. Inget LIS-område ligger inom 1 km från vindkraftsområdena. Vindkraftsanläggningar kan däremot ses från LIS-områdena.

Miljö kvalitetsnormer;

God ekologisk status 2015, God kemisk ytvattenstatus 2015.

Naturvärden;

Näsudden: Åkermark med inslag av skog, trivialt.

Norra delen: Produktionsskog, trivialt.

Turism och fritid

Stora Skäppträsket är en populär fiskesjö för fritidsfiske. I sjön finns blandade bestånd med inslag av stor gädda och öring. Skäppträskån, som rinner genom sjön, är också populärt fiskevatten för harr och öring. Längs Skäppträskån finns iordningsställda grillplatser. Båtramp för sjösättning av fritidsbåtar finns i Norra delen av sjön.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav Näsudden och fritidshusområdet är sådana. Byarna kring Stora Skäppträsket är liksom många andra byar i Malå kommun en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-område i Näsudden och fritidshusområdet en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse. Inom utpekade

LIS-områden ska luckor i bebyggelsen lämnas för att möjliggöra strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv.

Från byarna kring Stora Skäppträsket är det kort pendlingsavstånd till arbetsplatser i Malå (ca 5 km) varför attraktiva sjönära tomter gynnar byarnas och kommunens utveckling.

Närhet till byarna ger tillgång till infrastruktur i form av vägar och el. I Näsudden finns även tillgång till bredband.

Basinformation

Höjd över havet: 309 möh

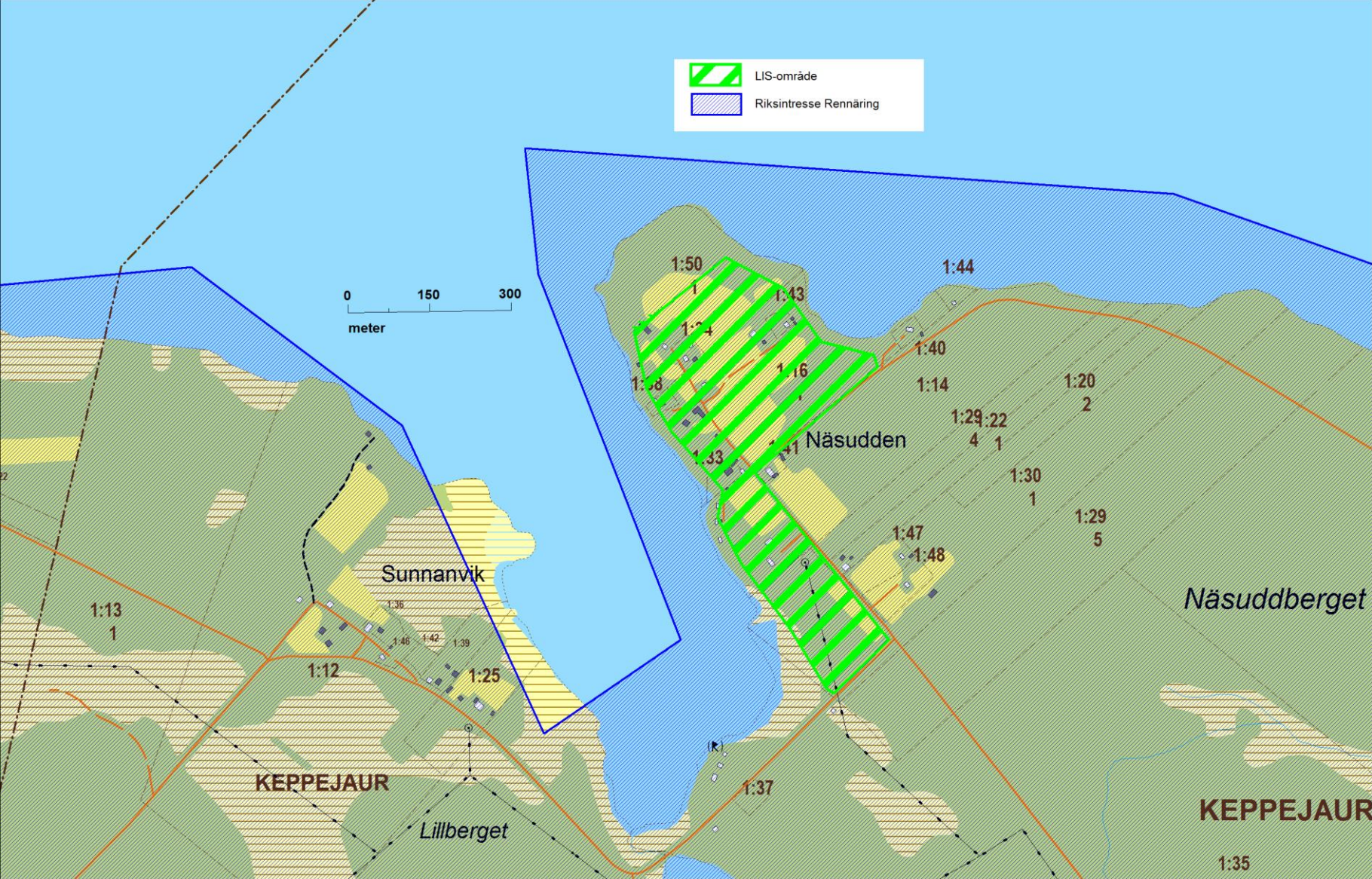
Areal: 11,39 km²

Djup: maxdjup ca 38 meter

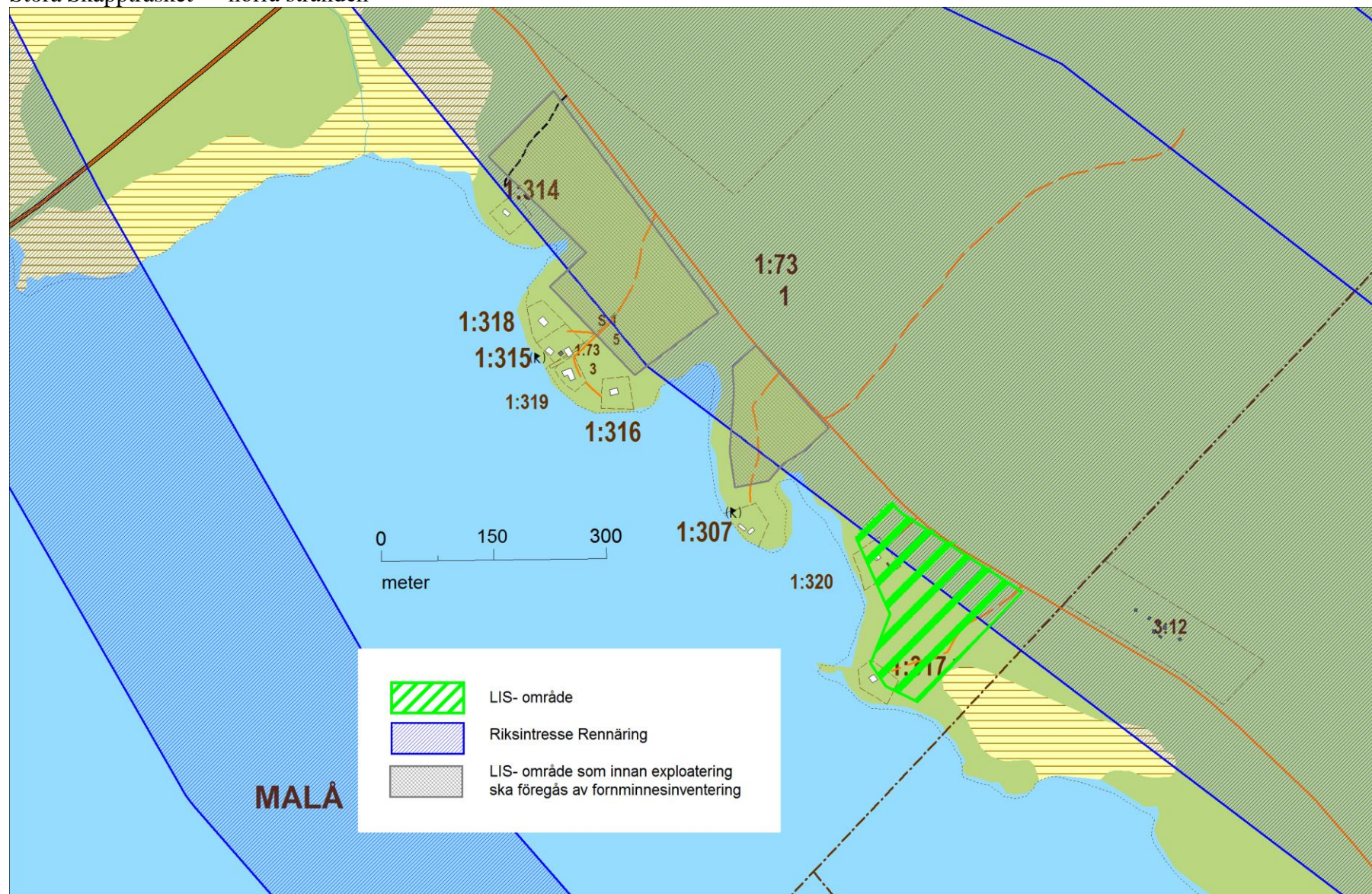
Fisk: Abborre, gädda, öring, sik, lake. Malåbygdens FVO

Strand: ca 33 km, varav 2,8 km utpekats som LIS-område.

Stora Skäppträsket - Näsudden

Stora Skäppträsket – ”norra stranden”

4 LAINEJAURE

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Lainejaure ligger ca 13 km från Malå samhälle. I Lainejaure och på Udden bor knappt 50 personer.

På Udden möjliggörs förtätning av befintlig bebyggelse och på östra delen kan bebyggelsen utökas.

Miljöförutsättningar

Västra delen av sjön berörs av riksintresse för rennärning, men utpekade LIS-områden berörs ej av något riksintresse. Samråd har skett med Malå sameby, som inte hade något att erinra mot de utpekade områdena. Inom LIS-områdena finns ej kommunala eller gemmensamma anläggningar för vatten och avlopp.

En loge och en stolpbod på fastigheten Östra Lainejaur 1:54 omnämns i kommunens kulturmiljöprogram.

Norr och söder om LIS-områdena finns två områden utpekade som lämpliga för vindkraft, Jokkmokksliden och Storliden. Vid båda områdena finns vindkraftparker etablerade. Inget LIS-område ligger inom 1 km från vindkraftsparkerna. Vindkraftsanläggningarna kan däremot ses från LIS-områdena.

Miljö kvalitetsnormer;

God ekologisk status 2021, God kemisk ytvattenstatus 2015.

Lainejaure har bedömts ha Måttlig ekologisk status 2009 på grund av främmande arter, dvs förekomst av bäckröding.

Naturvärden;

Storudden: Åkermark med dungar av lövskog, triviale.

Östra delen: Produktionsskog, triviale.

Turism och fritid

Lainejaure är en populär fiskesjö för fritidsfiske. I sjön finns blandade bestånd med inslag av stor öring. På Udden finns en badplats som nyttjas av allmänheten. Båtramp för sjösättning av fritidsbåtar finns i norra delen av sjön.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav Udden i Lainejaure är ett sådant. Lainejaure är liksom många andra byar i Malå kommun en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-område intill byn en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse. På Lainejaureudden finns redan viss strandnära fritids- och bostadsbebyggelse, där utökning och förtätning blir aktuell. Inom utpekade LIS-områden ska luckor i bebyggelsen lämnas för att möjliggöra strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv.

Lainejaureudden ligger bra till med pendlingsavstånd till arbetsplatser i Malå (13 km) och Springliden (5 km) Arvidsjaur (62 km), varför attraktiva sjönära tomter gynnar byns och kommunens utveckling. Närhet till byn och fritidshusområden ger tillgång till infrastruktur i form av vägar, el och bredband.

Basinformation

Höjd över havet: 341 möh

Areal: 5,6 km²

Djup: maxdjup ca 15 meter

Fisk: Abborre, gädda, öring, sik, harr, lake. Lainejaure FVO

Strand: ca 17 km, varav 2,6 km utpekats som LIS-område.

5 VÅGTRÄSKET

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Vågträsk ligger ca 31 km norr om Malå. I byn finns förnärvarande endast fritidsbebyggelse.

Miljöförutsättningar

Byn Vågträsk berörs av riksintresse för rennäring. Malå sameby har inget att erinra mot utpekad LIS-område, enligt tidigt samråd. Inom LIS-områdena finns ej kommunala eller gemmensamma anläggningar för vatten och avlopp.

Två fornlämningar finns i Vågträsk; en minnessten (RAÅ Malå 1277:1) och en stolpbod (RAÅ Malå 9:1). Även en milstolpe och en rävtana omnämns i ”Skogens pärlor”.

Cirka 2,5 km söder om LIS-området i Vågträsk ligger Jokkmokksliden som är utpekad som lämpligt för vindkraft i kommunens vindkraftsplan. På Jokkmokksliden finns även en vindkraftspark etablerad. Parken är synlig från Vågträsk.

Miljökvalitetsnormer;

God ekologisk status 2021, God kemisk ytvattenstatus 2015. Vågträsket bedömdes ha måttlig ekologisk status 2009, då det finns risk för att särskilt förorenande ämnen (koppar och zink) förekommer i halter som kan antas utgöra ett miljöproblem. Mer kunskap behövs dock för att verifiera statusen.

Naturvärden; Produktionsskog och åkermark, trivialt.

Turism och fritid

Fritidsfiske förekommer i sjön.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav Vågträsket är ett sådant. Vågträsket är liksom många andra byar i Malå kommun en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-område i byn en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse. I Vågträsk finns redan viss strandnära bebyggelse, där utökning blir aktuell. Inom utpekad LIS-område ska luckor i bebyggelsen lämnas för att möjliggöra strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv.

Vågträsk har pendlingsavstånd till arbetsplatser i Malå (31 km), Springliden (13 km) och Arvidsjaur (54 km), varför attraktiva sjönära tomter gynnar byns och kommunens utveckling. Närhet till bebyggelse ger tillgång till infrastruktur i form av vägar och el.

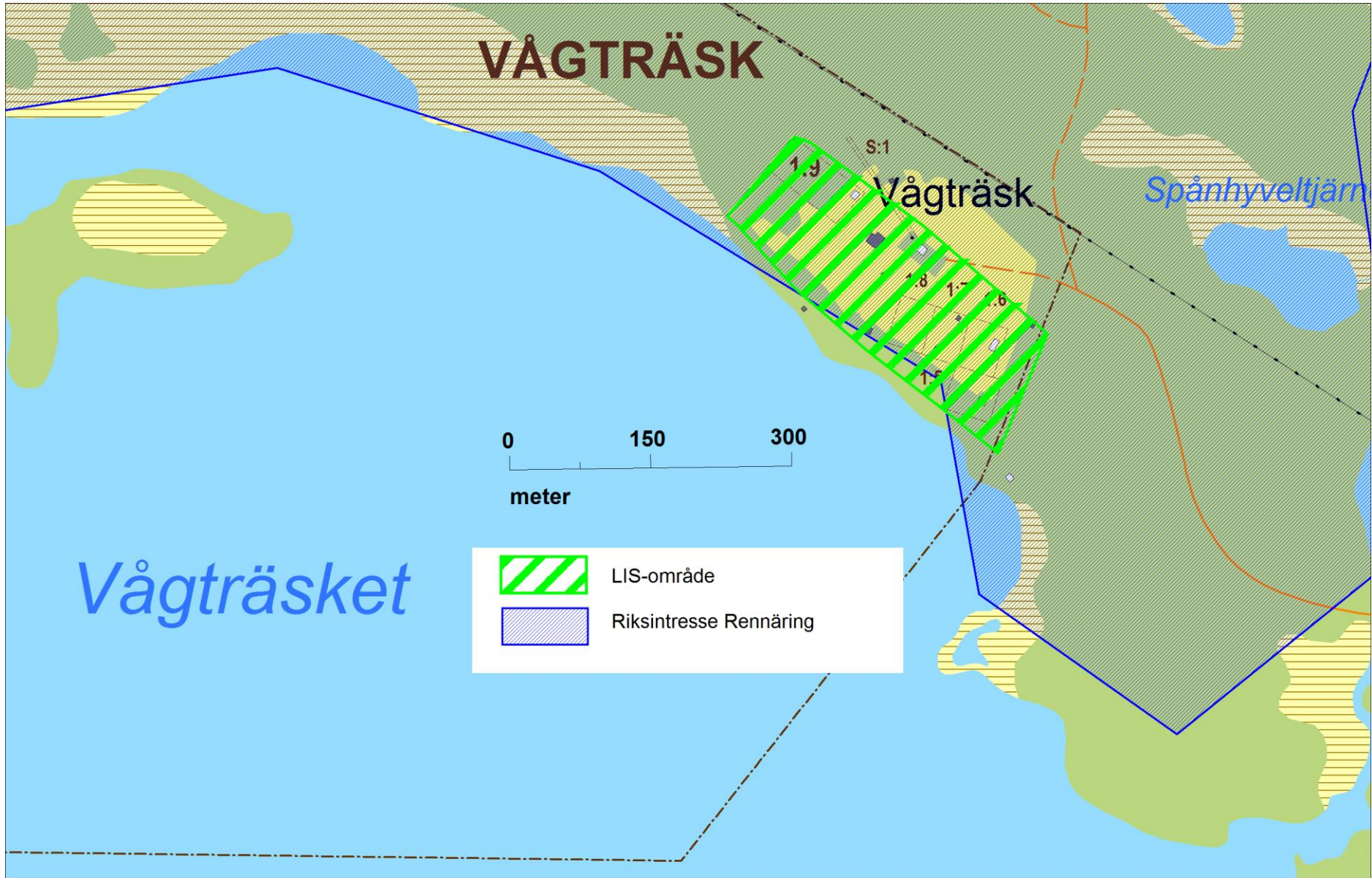
Basinformation

Höjd över havet: 360 möh

Areal: 2,76 km² (inkl. Kvarntjärnen bredvid)

Fisk: Abborre, gädda, sik, öring.

Strand: ca 16 km, varav 0,4 km utpekats som LIS-område.

6 KOKTRÄSKET

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Kokträsk ligger ca 22 km norr om Malå. Ca 20 personer är bosatta i byn.

Miljöförutsättningar

Norra delen av Kokträsket berörs av riksintresse för rennäring. Malå sameby har inget att erinra mot planerade LIS-områden, enligt tidigt samråd. Inom LIS-områdena finns ej kommunala eller gemmensamma anläggningar för vatten och avlopp.

Två kända fornlämningar finns i byn. I norra delen av byn, vid väg in till fritidshusområde, finns ett viste (RAÄ Malå 6:1) och i södra delen av byn (fastighet 1:39) finns en åttakantig tröskloge (RAÄ Malå 24:1).

Vid exploatering i området ska hänsyn tas till de mindre terrängformerna i form av små men karakteristiska ryggar som ingår i ett system.

Cirka 1,5 km söder om LIS-området ligger Kokträskliden som är utpekad som lämpligt för vindkraft i kommunens vindkraftsplan. En vindkraftsanläggning är beviljad, men ännu ej byggd. En framtida vindkraftspark är synlig från Kokträsk.

Miljö kvalitetsnormer;

God ekologisk status 2021, God kemisk ytvattenstatus 2015. Kokträsket bedömdes ha måttlig ekologisk status 2009, då det finns risk för att särskilt förorenande ämnen (koppars och zink) förekommer i halter som kan antas utgöra ett miljöproblem. Mer kunskap behövs dock för att verifiera statusen.

Naturvärden; Byamark, produktionsskog, trivialt. Vid infarten till Långudden hänsynskrävande vassbälten och gransumpskog.

Turism och fritid

I byn drivs ett aktivt fritidsfiske där byn varje år planterar fisk i sjön. Byaföreningen är väldigt aktiv och arrangerar olika evenemang. Möjlighet att hyra byastuga, bagarstuga samt bastu och rekreationsrum.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav Kokträsk är ett sådant.

Kokträsk är liksom många andra byar i Malå kommun en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-område i byn en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse. Inom utpekade LIS-områden ska luckor i bebyggelsen lämnas för att möjliggöra strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv.

Närhet till bebyggelse ger tillgång till infrastruktur i form av vägar och el. Attraktiva sjönära tomter i Kokträsk gynnar byns utveckling då arbetstillfällen finns såväl i Adak (13 km), Springliden (20 km) och Malå (22 km). Arvidsjaur (64 km)

Basinformation

Höjd över havet: 365 möh

Areal: Ca 3,7 km²

Djup: maxdjup ca 5 meter

Fisk: Abborre, gädda, sik. Kokträsk FVO

Strand: ca 21 km, varav 1,6 km utpekats som LIS-område

7 SKELLEFTEÄLVEN – Övre och Nedre Bastuselet

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Bastuselet och Ljungby ligger intill Skellefteälven och har båda fått en ö-liknande karaktär i samband med att Skellefteälven dämades på 1960-talet. Bastuselet fick sin första bebyggelse i början av 1800-talet, medan Ljungby bebyggdes först i slutet av 1800-talet. I dagsläget finns totalt ca 10 personer bosatta i de båda byarna.

Miljöförutsättningar

Bastuselet ligger inom och Ljungby gränsar till riksintresse för rennäring. Varken Malå eller Maskaure samebyar har något att erinra mot utpekade LIS-områden enligt tidigt samråd. Inom LIS-områdena finns ej kommunala eller gemmensamma anläggningar för vatten och avlopp.

Bastuselet och Ljungby finns omnämnda i Länsstyrelsens ”Det värdefulla odlingslandskapet” (1993), med följande värdekriterier: ”Odlingslandskapen i området är representativa för inlandets sjö- och lidbebyggelse. De ännu hävdade markerna ligger i ett område av länet som i övrigt präglas av jordbruksnedläggelse och igenväxning.”

Bastuselet 1:4 och 1:65 finns omnämnda i kommunens kulturmiljöprogram, liksom Ljungby 1:3 och 1:4. Kulturlandskapet bör hållas öppet i båda byarna.

I Ljungby finns risk för översvämningar vid 100-årsflöden, främst kring den lilla tjärnen, varför LIS-området begränsats för att undvika eventuella översvämningar.

I Ljungby finns en fornlämningsliknande lämning, förmodad grav, eller lappvall (RAÄ Malå 4:1).

Cirka 2,5 km söder om Bastuselet och ca 5 km sydöst om Ljungby ligger Ruttjeliden som är utpekad som lämpligt för vindkraft i kommunens vindkraftsplan. Eventuell vindkraftspark kommer troligen att synas från Bastuselet och Ljungby.

Miljö kvalitetsnormer;

God ekologisk potential 2021, god kemisk ytvattenstatus 2015. Ledvattnet klassades 2009 ha måttlig ekologisk potential, pga flödes- och kontinuitetsförändringar.

Naturvärden;

Bastuselet: Produktionsskog, åkermark, trivialt.

Ljungby: Produktionsskog, åkermark, trivialt.

Turism och fritid

I närheten av utpekade områden finns ett populärt jakt och fiskeområde ”Laggträsket”. Vid sjön finns stugor och båtar att hyra för en upplevelse i vacker natur. Skellefteälven erbjuder också goda möjligheter till fiske, populärt vatten för de som är ute efter stor gädda.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav byarna Bastuselet och Ljungby är sådana. Byarna längs Skellefteälven är liksom många andra byar i Malå kommun en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-områden en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse.

Närheten till befintlig bebyggelse i byarna ger tillgång till infrastruktur i form av vägar och el. Attraktiva sjönära tomter gynnar byarnas utveckling då arbetstillfällen finns såväl i Slagnäs (ca 25 km), Adak (ca 13 km) och Malå (ca 35 km). Sorsele 55 km, Arvidsjaur 75 km.

Basinformation

Höjd över havet: 408-409 möh

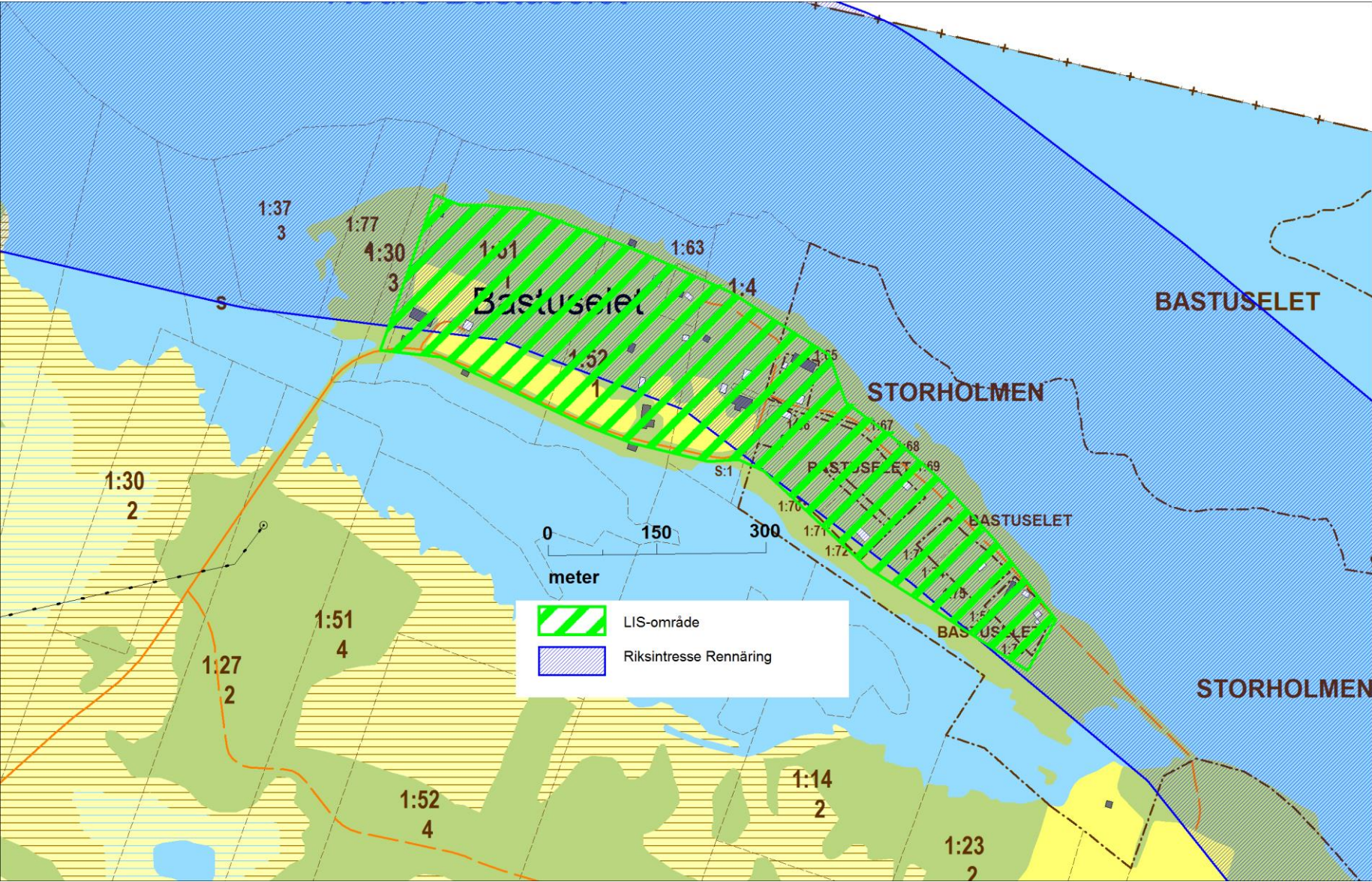
Areal: ca 35 km²

Djup: maxdjup mer än 10 meter

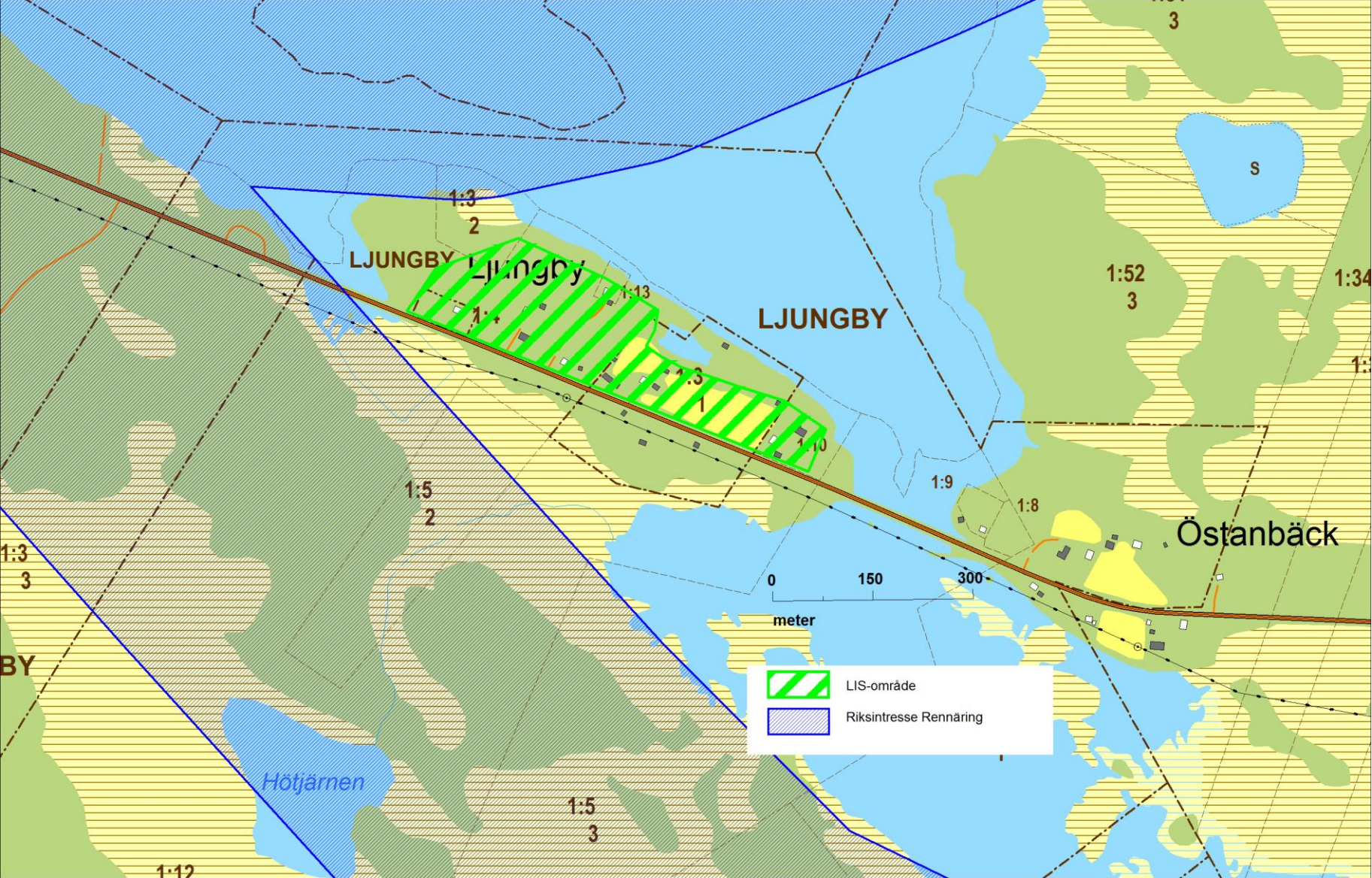
Fisk: Abborre, gädda, mört, sik, lake, öring. Slagnäs/Bastusel FVO och delar av Skellefteälven även Sveaskogs fiskekort.

Strand: ca 115 km, varav 3,2 km utpekats som LIS-område.

Skellefteälven - Bastuselet

Skellefteälven - Ljungby

8 STOR-ADAKTRÄSKET

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Byn Adak bildades i början av 1800-talet och hade sin storhetstid på 1950-talet då det fanns ca 200 hushåll här. Gruvbrytningen var orsaken till byns expansion. Adak ligger ca 22 km nordväst om Malå.

I dagsläget bor ca 180 personer i byn. I byn finns en affär, förskola/fritids, ett antal företag bl.a. Persson Båt. Här finns också den välkända Sagabiografen. I Adak arrangeras även Lappland Ultra varje sommar.

Miljöförutsättningar

LIS-områdena ligger inom riksintresse för rennäringen. Malå sameby har inget att erinra mot utpekade områden enligt tidigt samråd. Inom LIS-områdena finns möjlighet att ansluta till kommunalt vatten och avlopp.

Enligt kommunens kulturmiljöprogram karaktäriseras Adak av att jordbruks- och odlingslandskapet är integrerat i det nyare Adak, byns placering i lidläge, att miljön vittnar om förändringen från en jordbruksby till ett blomstrande gruvsamhälle samt de för området karakteristiska ladorna. Inom LIS-området är fastigheten Nylund 1:17 utpekad som kulturhistoriskt intressant. Nordvästra delen av Adak finns med i Länsstyrelsens ”Det värdefulla odlingslandskapet”, vilket dock inte påverkar utpekade LIS-områdena.

Cirka 3,5 km norr om Adak ligger Ruttjeliden som är utpekad som lämpligt för vindkraft i kommunens vindkraftsplan. Eventuell vindkraftspark kommer troligen att synas från Adak.

Miljö kvalitetsnormer;

Adakbäcken; God ekologisk status 2021, God kemisk ytvattenstatus 2015. Adakbäcken klassades 2009 med måttlig ekologisk status på grund av risk för övergödning.

Naturvärden; igenväxande åkermark, bebyggelse, trivialt.

Turism och fritid

På 40-talet förverkligade musikanten och visionären Östen Dahlberg drömmen om en egen biograf; Sagabiografen. Varje sommar hålls en filmfestival i den gamla biografen som är bevarad i ursprungligt skick.

Ett Ultra maraton, Lappland Ultra, arrangeras årligen i slutet av juni. Tullbergsbron är belägen mellan Adak och Lönås och är en av länets få bevarade stenvalvsbroar från ca 1920-talet.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav Adak ett sådant. Adak med omnejd är liksom många andra byar i Malå kommun en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-område i byn en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse.

Närheten till byns bebyggelse ger tillgång till infrastruktur i form av vägar, el och bredband samt närhet till kommunalt vatten och avlopp. Attraktiva sjönära tomter i Adak gynnar byns och kommunens utveckling då arbetstillfällen finns i byn samt inom pendlingsavstånd i såväl Malå (22 km), Slagnäs (35 km) och Arvidsjaur (65 km). Utveckling i byn leder också till ökat underlag för både förskola/fritids och affären.

Basinformation

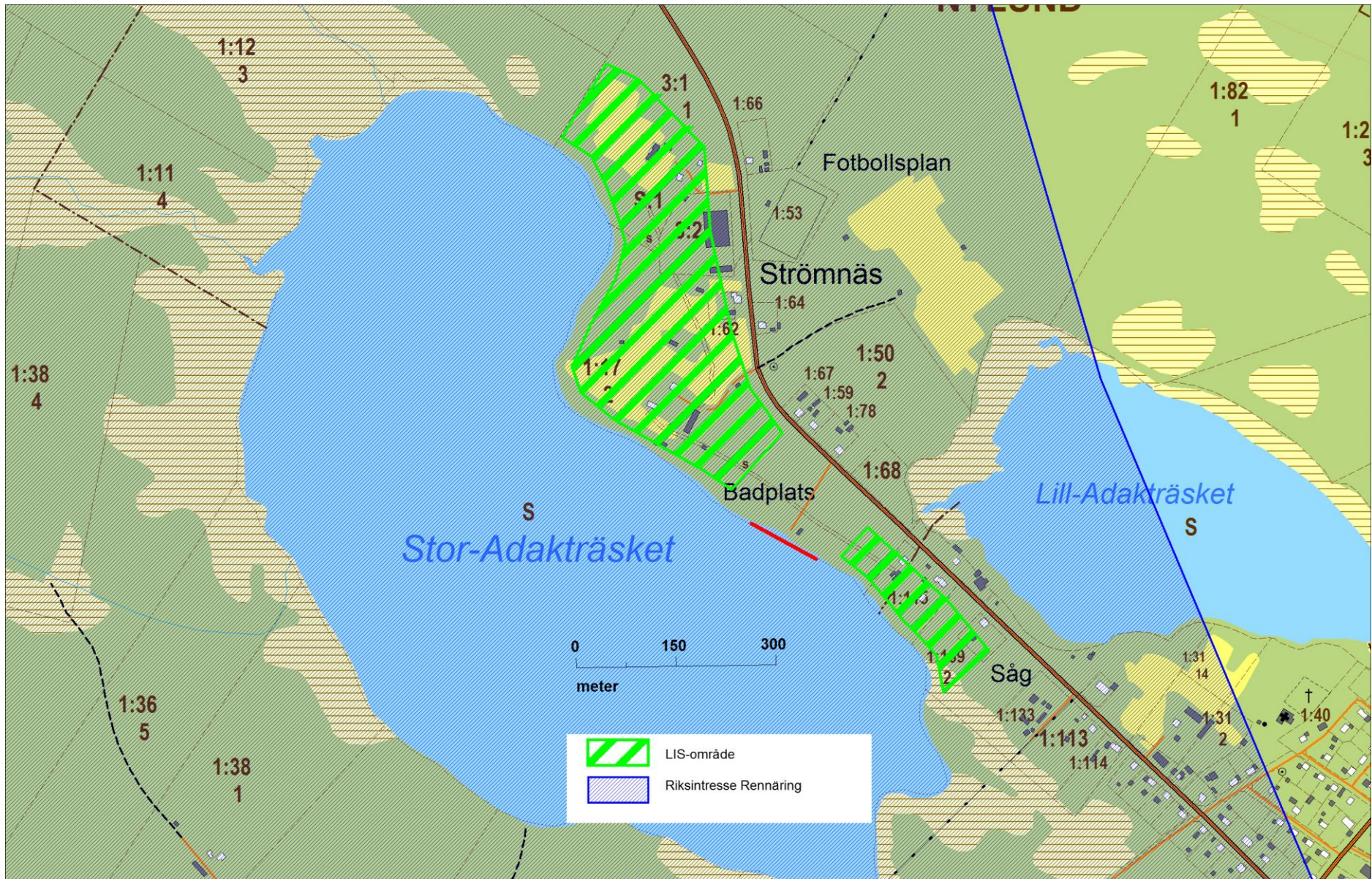
Höjd över havet: 398 möh

Areal: 0,6 km²

Djup: maxdjup ca 5 meter

Fisk: Abborre, gädda, mört, sik, lake och harr

Strand: ca 4 km, varav 1 km utpekats som LIS-område

9 BRÄNNÄSSJÖN

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Brännäs ligger ca 25 km väster om Malå. Första bebyggelsen i Brännäs uppkom i början på 1800-talet. Cirka 10 personer bor här idag.

Miljöförutsättningar

Brännässjön ingår i Vindelälvens Natura 2000-område. Inom LIS-området finns ej kommunala eller gemmensamma anläggningar för vatten och avlopp.

Norr om byn finns en fornlämning i form av en tjärdal (RAÄ Malå 520:1). Även väst om byn finns en tjärdal (RAÄ Malå 511:1).

Fastigheten Brännäs 1:18 finns omnämnd som kulturhistoriskt intressant i kommunens kulturmiljöprogram.

Släppliden är utpekad som lämpligt för vindkraft i kommunens vindkraftsplan. Området ligger ca 1,5 km nordöst om Brännäs. Eventuell vindkraftsanläggning kommer att vara synlig från LIS-området.

Miljö kvalitetsnormer;

God ekologisk status 2015, God kemisk ytvattenstatus 2015.

Naturvärden;

Trival byamark och åkermark samt en hänsynskrävande sekundär lövskog i norra delen av LIS-området.

Turism och fritid

Den berömda Långa Lappflickan eller Stor-Stina föddes i byn Brännäs den 19 januari 1819. Trots att hon tillhörde "det småväxta lappsläktet" blev hon cirka 2,10 meter lång, vilket gjorde henne mycket omtalad och hon fick visa upp sig på många olika "spektaklen" runt om i Europa. På födelseplatsen i Brännäs finns en kåta och träskulpturer av familjen.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav Brännäs ett sådant. Brännäs är liksom många andra byar i Malå kommun en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-område i byn en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse.

Närheten till byns bebyggelse ger tillgång till infrastruktur i form av vägar och el. Attraktiva sjönära tomter i Brännäs gynnar byns och kommunens utveckling. Arbetstillfällen finns inom pendlingsavstånd i såväl Malå (25 km), Adak (29 km), Gargnäs (27 km) och Sorsele (68 km).

Basinformation

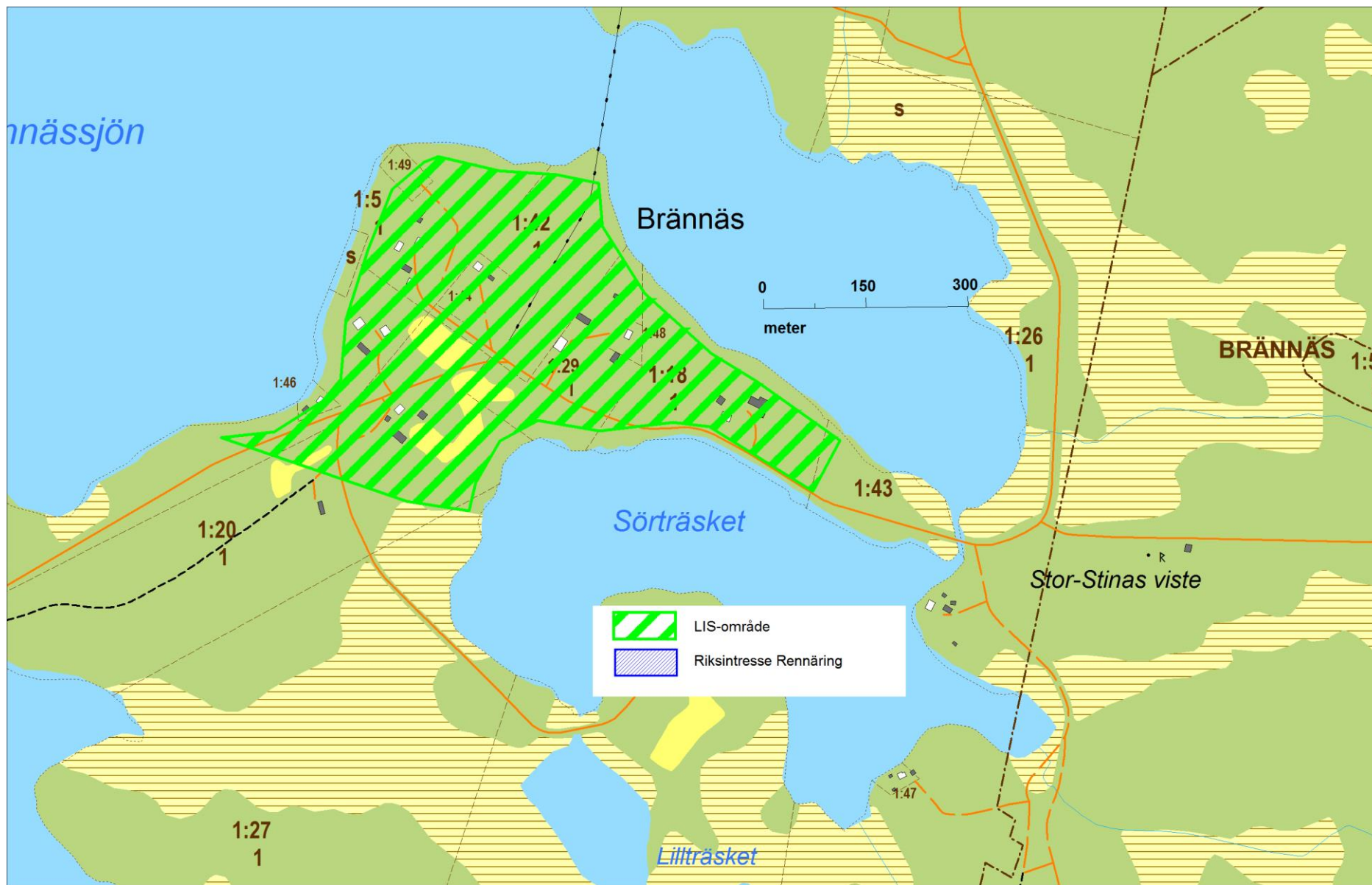
Höjd över havet: 352

Areal: ca 1,4 km²

Djup: maxdjup ca 5 meter

Fisk: Abborre, gädda och sik

Strand: ca 12 km, varav 2 km utpekats som LIS-område

10 SLÄPPTRÄSKET

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Släppträsket ligger ca 16 km sydväst om Malå. Kring sjön finns byarna Grannäs, Almbo, Släppträsk, Släppträskbrännan och Norra Släppträsk. Totalt bor ca 60 personer kring sjön.

Byarna har under senaste åren haft en positiv bebyggelseutveckling och vidare möjligheter finns om viss bebyggelse i strandnära lägen tillåts.

I byn finns ett antal företag etablerade bland andra Släppträsk bageri som är känt för sitt unika tunnbröd, Malå vildmarkscamp som bedriver turistverksamhet samt Tant Ruth som vidareförädlar och säljer lokala delikatesser från egen trädgård.

Miljöförutsättningar

Området vid Grannäs ligger intill riksintresse för rennäring och området vid Almbo tangerar och ligger delvis inom riksintresse för rennäring. Malå sameby har inget att erinra mot utpekade LIS-områden enligt tidigt samråd. Ungefär halva området närmast vägen ligger inom riksintresse för värdefulla ämnen. Inom LIS-områdena finns ej kommunala eller gemmensamma anläggningar för vatten och avlopp.

Våtmark klass 2 finns vid norra delen av sjön.

I Grannäs finns en tjärdal (RAÄ Malå 1342) mellan vägen och LIS-området. I Almbo finns också en tjärdal (RAÄ Malå 528:1) i norra delen av LIS-området och i södra delen finns en fast fornlämning i form av en härd (RAÄ Malå 1344). I Norra Släppträsk, i västra delen av LIS-området finns ytterligare en tjärdal (RAÄ Malå 1152:1). Intill det västligaste LIS-området, Långudden, på norra sidan sjön finns två fornlämningar, ett viste ute på udden (RAÄ Malå 208:1)

och en lägenhetsbebyggelse (spår av husgrunder) (RAÄ 1205:1). Intill lägenhetsbebyggelsen kan eventuellt bebyggelse tillåtas om husgrunderna lämnas orörda.

Fastigheten Släppträsk 1:22 i Norra Släppträsk finns omnämnd i kommunens kulturmiljöprogram. Även två fastigheter i Släppträsk finns omnämnda i kulturmiljöprogrammet, ingen av dessa finns dock inom LIS-området.

På fastigheten Släppträsk 1:22, mellan vägen och vattnet, kan verksamhet med husvagnscamping med tillhörande serviceinrättning vara möjlig.

Vid exploatering i området Norra Släppträsk ska hänsyn tas till de mindre terrängformerna i form av små men karakteristiska ryggar som ingår i ett system.

Utpekade LIS-områden vid Släppträsket ligger inom 5 km från två områden som utpekats som lämpliga för vindkraft i kommunens vindkraftsplan. Till Släppliden är det ca 4,5 km från närmsta LIS-område och till Nådagubbliden (Ytterberg) är det ca 3 km. På Nådagubbliden har en vindkraftspark byggts, vars delvis är synliga från Släppträsket.

Miljö kvalitetsnormer;

God ekologisk status 2021, God kemisk ytvattenstatus 2015. Släppträsket och Fårbäcken bedömdes ha måttlig ekologisk status 2009 på grund av kontinuitetsförändringar.

Naturvärden;

Grannäs: Skogs- och åkermark, trivialt.

Almbo: Skogs- och åkermark, trivialt

Släppträsk: Trivial blandskog

Norra Släppträsk: Skogs- och åkermark, trivialt.

Turism och fritid

Malå vildmarkscamp bedriver turistverksamhet i och i anslutning till byn. Bland annat kan man få en inblick i den samiska kulturen då företaget ägs och drivs av samer. Andra aktiviteter är olika upplevelser som skotersafari, fiske, bastu och badtunna med mera. I sjön bedrivs ett aktivt fritidsfiske. Byaförening genomför förstärkningsutsättning av öring. I östra delen av sjön finns en populär badplats i närheten till denna finns även möjlighet att sjösätta båtar.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav byarna kring Släppträsket är sådana. Byarna kring Släppträsket är liksom många andra byar i Malå kommun en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-

områden kring sjön en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse. I Grannäs, Almbo och Släppträsk finns redan viss strandnära fritidsbebyggelse, där förtätning blir aktuell. Inom utpekade LIS-områden ska luckor i bebyggelsen lämnas för att möjliggöra strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Utpekande av LIS-områden kring sjön möjliggör även utveckling av lokala företag och besöksmål.

Från byarna kring Släppträsket är det pendlingsavstånd till arbetsplatser i Malå (16 km) och Kristineberg (11 km), varför attraktiva sjönära tomter gynnar byns och kommunens utveckling. Närhet till byn ger tillgång till infrastruktur i form av vägar, el och bredband.

Basinformation

Höjd över havet: 341 möh

Areal: 9,6 km²

Djup: maxdjup ca 28 meter

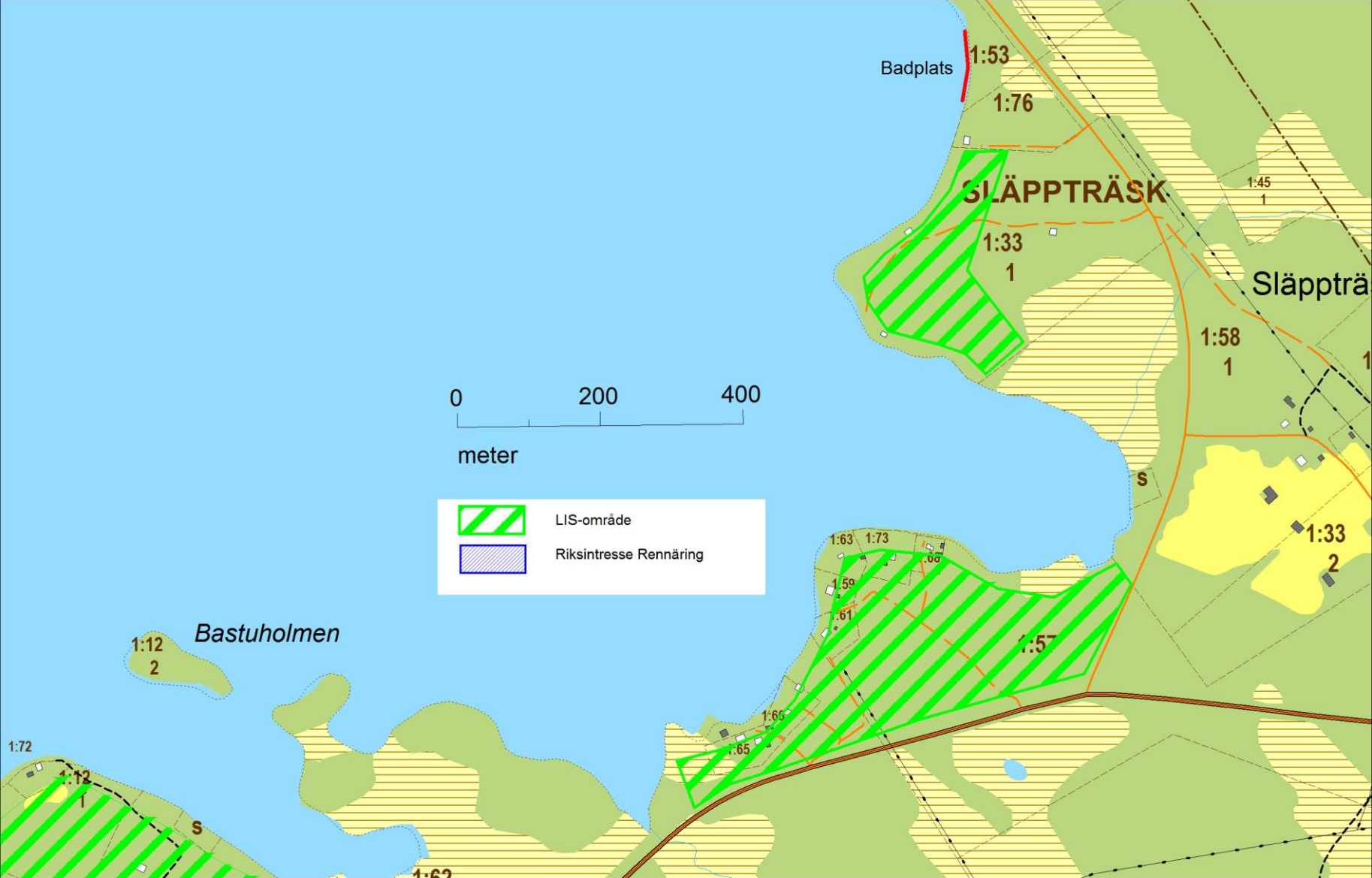
Fisk: Abborre, gädda, sik, lake, öring. Släppträsk FVO

Strand: ca 29 km, varav 5,4 km utpekats som LIS-område

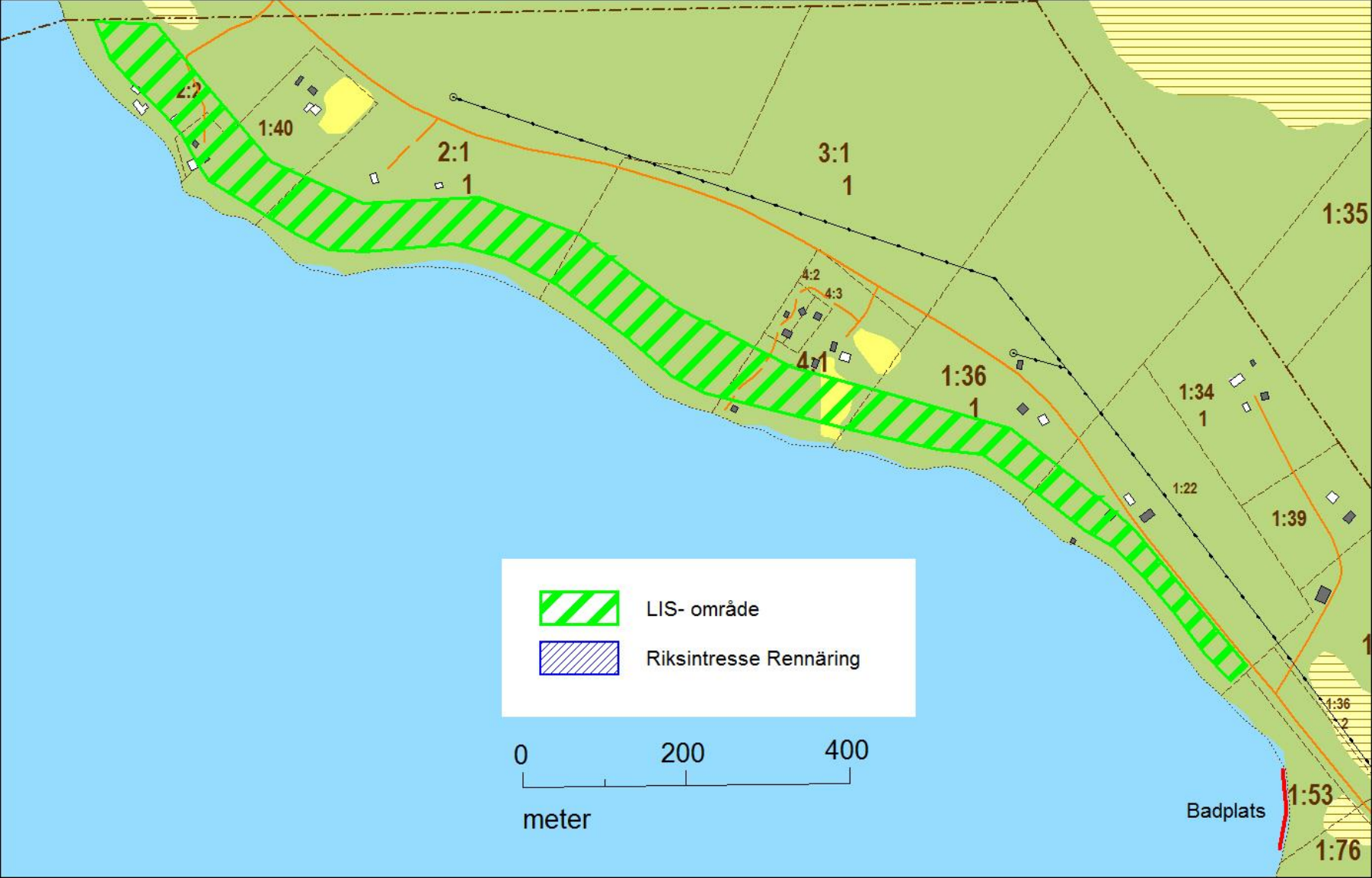
Släppträsket – Grannäs och Almbo

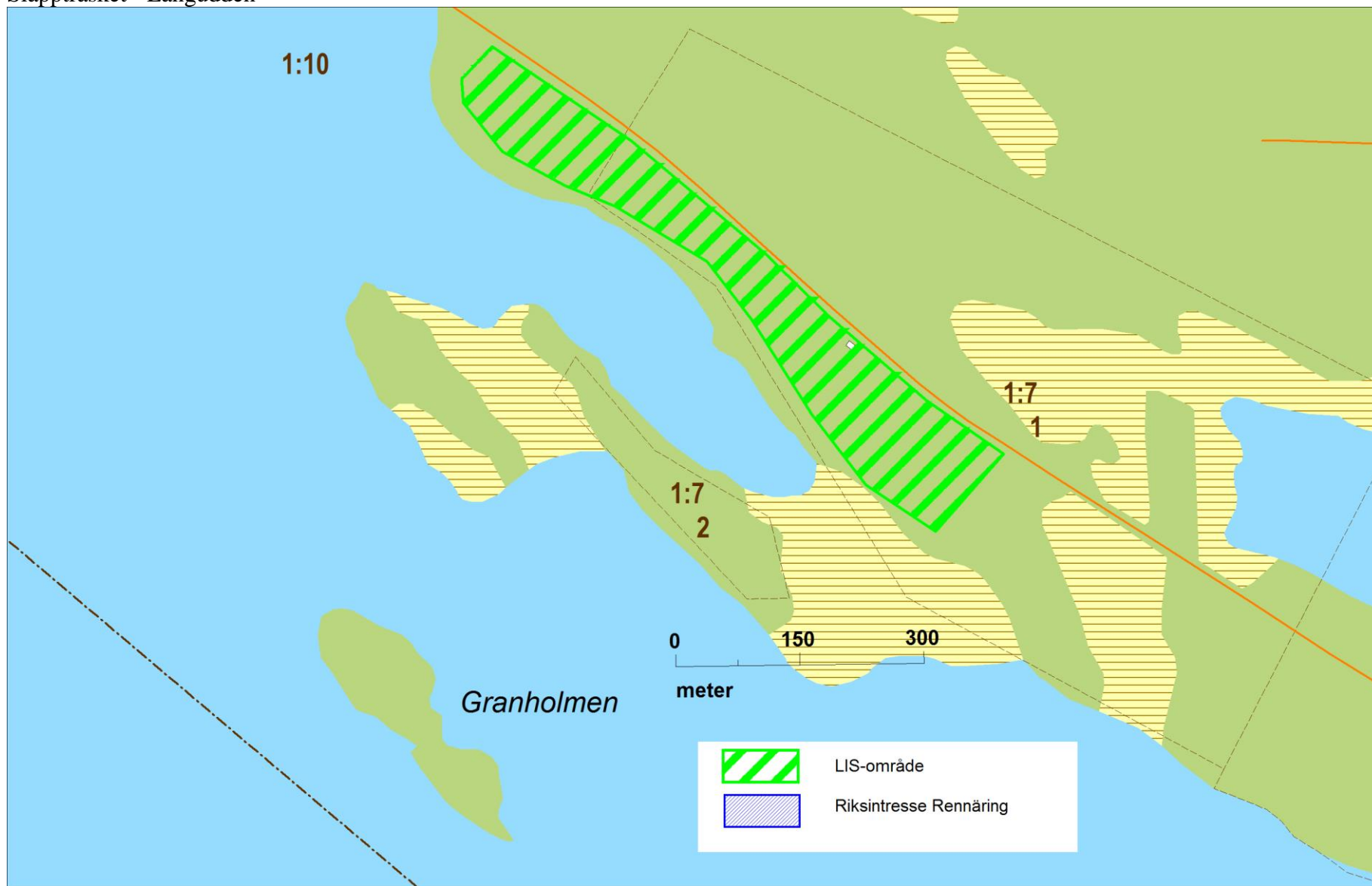
Släppträsket - Släppträsk

Släpträsket – Norra Släpträsk

Släpträsket - Långudden

11 SVEDJESJÖN

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Svedjan ligger ca 11 km från Malå. Byn lär ha varit ett område som ursprungligen användes för svedjebruk av invånarna i Norra Fårträsk. Idag bor ca 34 personer permanent i Svedjan. Befolkningen fördubblas under sommaren då fritidshusägare semestrar. I byn bor relativt många barnfamiljer.

Miljöförutsättningar

LIS-området ligger inom riksintresse för värdefulla ämnen. Inom LIS-området kan finnas möjlighet till gemensamt vatten, men avloppslösningarna är enskilda.

Norra Fårträsk och Södra Fårträsk, dvs Svedjan, finns omnämnda i Länsstyrelsens ”Det värdefulla odlingslandskapet” (1993), med följande värdekriterier: ”Odlingslandskapet är representativt för inlandets sjöbyggelse. Det innehåller ålderdomliga drag och speglar genom de olika bydelarna en kontinuitet i bebyggelseutvecklingen.”

Inom LIS-området finns fastigheterna Fårträsk 1:43 och Fårträsk 1:27 som omnämns i kommunens kulturmiljöprogram.

Utpekad LIS-område ca 2 km från Nådagubbliden (Ytterberg) som utpekats som lämpligt för vindkraft i kommunens vindkraftsplan. I detta område har en vindkraftspark på byggs. Verken är delvis synliga från LIS-området.

Miljö kvalitetsnormer;

Finns inga fastställda miljö kvalitetsnormer för Svedjesjön.

Naturvärden; byamark, åkermark, produktionsskog, trivialt.

Turism och fritid

I sjön bedrivs fritidsfiske. Fiskevårdsområdet ombesörjer kontinuerlig inplantering.

I sjöns östra del finns en iordningsställd badplats.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav svedjan är ett sådant.

Svedjan är liksom många andra byar i Malå kommun en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-område i byn en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse. Vid Svedjesjön finns redan viss strandnära bebyggelse, där förtätning blir aktuell. Inom utpekad LIS-område ska luckor i bebyggelsen lämnas för att möjliggöra strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv.

Från Svedjan är det pendlingsavstånd till arbetsplatser i Malå (11 km) och Kristineberg (15 km), varför attraktiva sjönära tomter gynnar byns och kommunens utveckling. Närhet till befintlig bebyggelse ger tillgång till infrastruktur i form av vägar, el och bredband.

Basinformation

Höjd över havet: uppgift saknas

Areal: 0,66 km²

Djup: maxdjup ca 13 meter

Fisk: Abborre, öring, regnbåge, harr och röding. Släpträsk FVO

Strand: ca 5 km, varav 1,3 km utpekats som LIS-område

12 LÅNGTRÄSKET

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Långträsk ligger ca 30 km öster om Malå och är en mindre by med jordbrukskaraktär. I dagsläget bor här två personer året runt.

Miljöförutsättningar

LIS-området berörs inte av några riksintressen eller naturreservat etc. Inom LIS-området finns ej kommunala eller gemmensamma anläggningar för vatten och avlopp.

Inom utpekade LIS-område berörs fastigheterna Långträsk 1:3, Långträsk 1:11, Långträsk 1:7, Grundträsk 22:20 och Grundträsk 22:15 av kommunens kulturmiljöprogram.

Enligt ”Skogens pärlor” finns en tjärdal i norra delen av LIS-området.

Finns inga områden utpekade som lämpliga för vindkraft inom 5 km från Långträsk.

Miljö kvalitetsnormer;

Miljö kvalitetsnormer för Långträsket saknas.

Naturvärden; Produktionsskog, åkermark, trivialt, samt strandängar, hänsynskrävande. Strandängarna får inte exploateras mer än redan befintligt intrång. Fri passage har lämnats mellan utpekade LIS-områden och strandängarna.

Turism och fritid

Fritidsfiske bedrivs i sjön.
Stuga samt båt finns för uthyrning.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav Långträsk är ett sådant. Långträsk är liksom många andra byar i Malå kommun en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-område i byn en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse.

Långträsk har pendlingsavstånd till arbetsplatser i både Malå (30 km) och Norsjö (44 km), varför attraktiva sjönära tomter gynnar byns och kommunens utveckling. 19 km Springliden, 40 km Glommerträsk
Närhet till byn ger tillgång till infrastruktur i form av vägar och el.

Basinformation

Höjd över havet: 298 möh

Areal: 0,38 km²

Djup: uppgift saknas

Fisk: Abborre, gädda, mört, sik, lake

Strand: ca 4,6 km, varav 0,7 km utpekats som LIS-område.

13 GAMLA SKELLEFTEÄLVEN - Sandfors

Byabeskrivning och geografiska förutsättningar

Sandfors är en mindre by intill Skellefteälvens gamla älvsfåra vid kommunens gräns mot Norrbottens län. Sandfors ligger ca 35 km nordöst om Malå. Byn insynades som krononybygge 1800. I byn finns fyra bofasta i dagsläget.

I byns norra del byggdes en spegeldamm när älvsfåran torrlades i samband med vattenkraftsutbyggnaden på 1960-talet.

Miljöförutsättningar

Hela LIS-området ligger inom riksintresse för rennärning. Varken Malå eller Maskahre sameby har något att erinra mot utpekade LIS-område enligt tidigt samråd. Inom LIS-området finns ej kommunala eller gemmensamma anläggningar för vatten och avlopp.

Mitt i byn finns en fornlämning, en sommargrav (RAÄ Malå 169:1). I byn finns även en jordkällare, en minnessten och en kolmila enligt ”Skogens pärlor”. I kommunens kulturmiljöprogram finns fastigheten Sandfors 1:7 omnämnd. Finns inga områden utpekade som lämpliga för vindkraft inom 5 km från Sandfors.

Miljö kvalitetsnormer;

Miljö kvalitetsnormer för Gamla Skellefteälven vid Sandfors saknas. Däremot finns miljö kvalitetsnormer för Skellefteälven (gamla fåran, SE723513-166566) söder om utpekade LIS-område; God ekologisk potential 2021, God kemiska ytvattenstatus 2015. Klassades som måttlig ekologisk potential 2009 pga flödesregleringar och morfologiska förändringar.

Naturvärden; Åkermarker, produktionsskog, trivialt.

Turism och fritid

I byn finns en gammal vattendriven kvarn och spånhyvel från 1871. Av alla de kvarnar som funnits inom Malå är det bara här i Sandfors en fullt bruklig kvarn finns kvar.

I spegeldammen bedrivs fritidsfiske där viss inplantering av fisk sker. I anslutning till byn finns också en badplats som anlades samtidigt som spegeldammen.

Uppfyllda kriterier för landsbygdsutveckling

Kommunen eftersträvar att utveckla redan ianspråkta bebyggelseområden, varav Sandfors är ett sådant. Sandfors är liksom många andra byar i Malå kommun en avfolkningsbygd och får genom utpekande av LIS-område i byn en möjlighet att tillföra nya bostäder i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse. Inom utpekade LIS-områden ska luckor i bebyggelsen lämnas för att möjliggöra strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Närhet till bebyggelse ger tillgång till infrastruktur i form av vägar och el.

Från Sandfors är det pendlingsavstånd till arbetsplatser i Malå (35 km), Norsjö (49 km) och Arvidsjaur (57 km), varför attraktiva sjönära tomter gynnar byns utveckling. Ca 30 km till Glommersträsk.

Basinformation

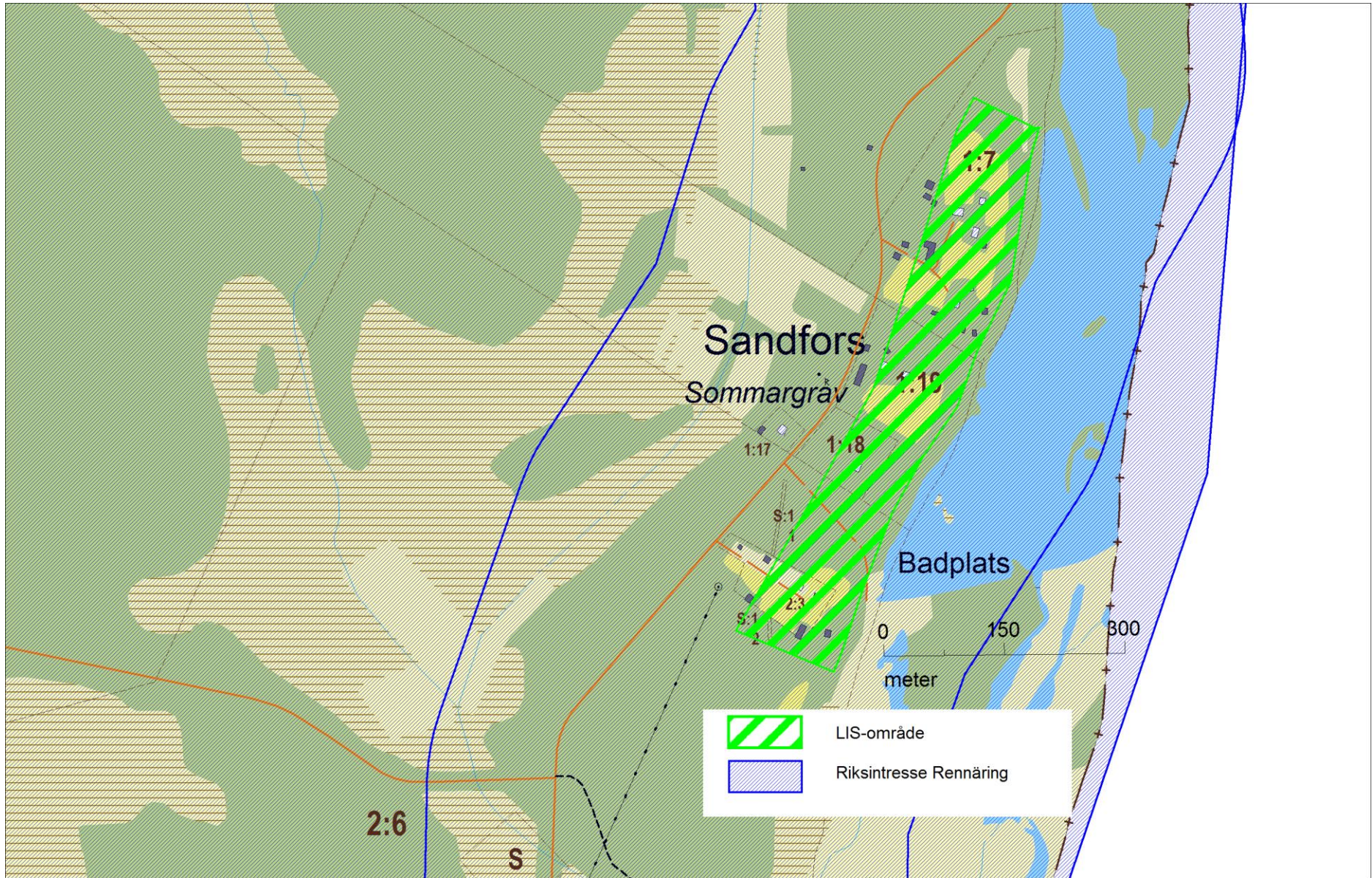
Höjd över havet: 299 möh

Areal: 0,14 km²

Djup: maxdjup ca 4-5 meter

Fisk: Spegeldammen; Abborre, gädda, mört, lake samt ibland inplanterad harr och regnbåge. Fiskekort säljs av byaföreningen.

Strand: ca 5 km, varav 0,7 km utpekats som LIS-område

Konsekvenser av planen

Detta tillägg är avgränsat till att omfatta landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Konsekvensbeskrivningen är avgränsad till att behandla väsentliga direkta och indirekta konsekvenser.

Gällande översiktsplan

Malå kommun antog sin översiktsplan 2001. Ett tillägg till kommunens översiktsplan, ”Vindkraft i Malå och Norsjö – tillägg till översiktsplanen” antogs i december 2010. Tillägget ”Landsbygdsutveckling i strandnära lägen” har prövats mot gällande översiktsplan och tillägget ”Vindkraft i Malå och Norsjö”.

Berörda riksintressen

Riksintresse för rennäringen

Alla LIS-områden, utom Kokträsket, Lainejaurudden, Långträsket, Svedjesjön och Brännässjön berörs av riksintresse för rennäringen. Samråd har skett med berörda samebyar och de områden som samebyarna ansett som olämpliga har ej pekats ut i planen. Bebyggelse i utpekade områden bör därmed inte påverka riksintressen för rennäringen.

Riksintresse för värdefulla ämnen och material

Släppträsket berörs av riksintresset för värdefulla ämnen och mineral. Kommunen anser att bebyggelse inom berörda områden inte påverkar detta riksintresse.

Riksintresse för naturvård

Malån berörs av riksintresse för naturvård med följande riksvärden; vattendrag, geovetenskap, flora, fauna, kärrkomplex, skogslandskap. De värden som nämns i beskrivningen av riksintresset i närheten av

de utpekade LIS-områdena vid Malåträsket är myrkomplexet Stormyran nedströms Södra Malånäs och sjömaderna i Malåträsket. Då de utpekade LIS-områdena är i anslutning till redan befintlig bebyggelse och inte i direkt närhet till ovan nämnda riksintressevärden bedömer kommunen att riksintresset inte kommer att påverkas.

Övriga riksintressen

Utpekade LIS-områden berör inte några övriga riksintressen.

Mellankommunala intressen

Skellefteälven är det enda av de utpekade områdena som gränsar mot annan kommun, Arvidsjaur kommun. Vid tidigt samråd har Arvidsjaur kommun inte haft något att erinra mot utpekade LIS-områden. Utpekade LIS-områden i Malå kommun gynnar även Arvidsjaur kommun genom att utöka underlaget för service- och handelsutbudet. Området vid Sandforsdammen kan genom sin närhet nyttja handels- och serviceutbudet i Glommerträsk och områdena vid Ljungby och Bastuselet har närhet till utbudet i Slagnäs. Utpekade LIS-områden kan också bidra positivt till besöksnäringen och fisketurism i både Malå och Arvidsjaur kommuner.

Regionala miljömål

De regionala miljömål som kan beröras av utpekade LIS-områden är;

- 7. *Ingen övergödning. Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.*

Dessutom ska kunskapen om effekter av näringsbelastning på bruna vatten, det vill säga vatten med hög halt av humus, öka.

De lagkrav som ställs på avloppsanordningar i dagsläget medför att nytillkommen bebyggelse inte kommer att påverka utpekade sjöar och vattendrag negativt.

- *8. Levande sjöar och vattendrag. Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktioner ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv bevaras. I Västerbottens sjöar och vattendrag ska den biologiska mångfalden säkerställas genom att skydda, återställa eller återskapa viktiga och variationsrika miljöer.*

Utpekade LIS-områden i Malå kommun kommer inte att påverka möjligheterna att skydda, återställa eller återskapa viktiga och variationsrika miljöer. Bebyggelse i utpekade områden bedöms inte heller påverka naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden, landskapets ekologiska och vattenhushållande funktioner eller förutsättningar för friluftsliv.

- *13. Ett rikt odlingslandskap. Odlingslandskapet och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks. Det öppna odlingslandskapets omfattning bibehålls och utvecklas i hela länet.*

Inom några av de utpekade LIS-områden finns odlingsmarker. Kommunen gör dock den bedömningen att

bebyggelse inom dessa områden gynnar att odlingslandskapet hålls öppet. Om dessa byar inte tillåts utvecklas finns risk för att odlingslandskapen på sikt växer igen.

- *15. God bebyggd miljö. Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.* Utpekandet av LIS-områden i Malå kommun bidrar till att bebyggelse och anläggningar lokaliseras med hänsyn till natur- och kulturvärden och att god hushållning med mark och vatten främjas.

Lokala miljömål

Malå kommun har inte antagit några lokala miljömål. Däremot finns ett övergripande mål i översiktsplanen från 2001 att ”Kommunen har en ekologiskt hållbar utveckling”.

LIS- planen bedöms inte påverka målet nämnvärt. Se även kommentarer under rubriken regionala miljömål.

Miljö kvalitetsnormer

Samtliga sjöar och vattendrag som utpekats som LIS-områden berörs av miljö kvalitetsnormer, om inte direkt så berörs antingen tillflöden eller utlopp av miljö kvalitetsnormer (finns redovisat under varje sjö). De flesta berörda vattenförekomster har klassats till god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus och har därmed fått

miljökvalitetsnormerna God ekologisk status 2015 och God kemisk ytvattenstatus 2015.

Fyra vattenförekomster har klassats med måttlig ekologisk status med miljökvalitetsnormen God ekologisk status 2021. De vattenförekomsterna är Kokträsket, Vågträsket, Lainejaure och Släppträsket. I Kokträsket och Vågträsket finns risk för att särskilt förorenande ämnen (koppar och zink) förekommer i halter som kan antas utgöra ett miljöproblem. Mer kunskap behövs dock för att verifiera statusen. Lainejaure har bedömts ha Måttlig ekologisk status 2009 på grund av främmande arter, dvs förekomst av bäckväxt. Bebyggelse inom LIS-områdena har ingen inverkan på förorenade ämnen (koppar och zink) eller förekomst av bäckväxt. Den måttliga klassningen i Släppträsket beror på kontinuitetsförändringar. Kontinuitetsförändringar betyder att det finns vandringshinder i anslutning till vattenförekomsten. Bebyggelse inom de utpekade LIS-områdena påverkar varken sjöarnas kontinuitet eller flödesförändringar. Däremot kan vägdragningar där diken eller bäckar ska passeras påverka kontinuiteten, därför är det viktigt att vägtrummor läggs på rätt sätt.

Ett av de utpekade LIS-områdena berörs även av miljökvalitetsnormer för grundvatten. Det är Malåträsket (Södra Malånäs). Den har klassats till god kvantitativ status och god kemisk status och har därmed fått miljökvalitetsnormerna God kvantitativ status 2015 och God kemisk grundvattenstatus 2015. Bebyggelse inom LIS-området bedöms inte påverka miljökvalitetsnormerna för grundvatten.

Kommunalekonomiska konsekvenser

Småskaligt byggande är vad som väntas som konsekvens av tillägget. Några omfattande kostnader i infrastruktur förväntas inte.

Kostnader för kommunal service som t.ex. skolskjuts, renhållning och eventuellt underhåll av vägar m.m. kan uppstå. Större etableringar kan innebära detaljplanläggning. Kommuninnevärdarna blir fler och på sikt skapas även fler arbetstillfällen.

Sociala konsekvenser

Tillägget ger möjlighet till nya typer av landsbygdsutveckling. Fritidshusområden kan utvecklas till permanent boende och eventuellt företagande. På sikt stärks den kommunala ekonomin när fler väljer att bosätta sig i kommunen. Förutsättningarna för en god kommunal service i hela kommunen ökar.

Miljökonsekvenser

Rörligt friluftsliv, växt- och djurliv

Områden av intresse för det rörliga friluftslivet har undantagits från utpekade LIS-områden, exempelvis har LIS-områden inte lagts vid kända badstränder och utflyktsmål. Områden med höga naturvärden t.ex. naturreservat, Natura 2000-områden och biotopskyddsområden finns ej inom utpekade områden. Ett undantag är sjön Brännässjön, som ingår i Vindelälvens Natura 2000-område. Kommunen bedömer dock att Natura 2000-området inte kommer att påverkas negativt av utpekade LIS-område.

Med hänsyn till att den omedelbara strandzonen normalt inte tas i anspråk bedöms att några betydande förändringar i livsvillkoren för växt- och djurliv inte kommer att uppstå. Individuell prövning av strandskyddsdispenser sker enligt miljöbalken.

Kulturmiljö

Bastusel, Adak och Svedjan är omnämnt i Länsstyrelsens ”Det värdefulla odlingslandskapet” (1993). Där framgår att ”odlingslandskapet är representativt för inlandets sjö- och lidbebyggelse”. De innehåller ålderdomliga drag och speglar en kontinuitet i bebyggelseutvecklingen. De ännu hävdade markerna ligger i områden som präglas av jordbruksnedläggelse och igenväxning.

I Byarna Långträsk, Brännäs, Lainejaure, Malånäs, Ljungby, Näsudden, Sandfors, Bastuselet, Adak och Släppträsk finns objekt upptagna i kommunens kulturmiljöprogram. Objekten rör sig om byggnader som bedöms ha kulturvärden. Åtgärdsförslag i programmet är att vårda byggnaderna samt att hålla kulturlandskapet öppet.

Bebyggelse i LIS-områdena kan på sikt bidra till att hålla kulturlandskapet öppet, då önskan om fri sikt mot vattnet medför att hävden upprätthålls. Det är även viktigt att bebyggelse i LIS-områdena placeras och utformas i enlighet med byarnas byggnadstradition. Därmed påverkas inte kulturmiljövärdet negativt av LIS-områdena.

Infrastruktur

Nya etableringar innebär miljöbelastningar med infrastruktur i form av vägar, avloppsanläggningar m.m. När det gäller vägar ska bebyggelse lokaliseras så att befintligt vägsystem utnyttjas i möjligaste mån.

Vid nya lokaliseringar prövas planerade avloppsanläggningar i särskild ordning och i samband med ansökan om bygglov. Ett grundläggande krav är att vattenbrunnar inte riskerar att förorenas och att omgivande sjöar och vattendrag inte riskerar betydande påverkan. Vid större etableringar eftersträvas i första hand gemensamma lösningar.

Samlad miljöbedömning

Enligt plan- och bygglagen ska en översiktsplan innefatta en konsekvensanalys. Om analysen visar på att betydande miljöpåverkan kan antas ska en miljöbedömning göras som ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning, MKB. De miljökonsekvenser som kan uppstå är översiktligt analyserade och anses inte i detta skede vara så betydande att någon miljökonsekvensbeskrivning (MKB) behövs. I samband med en större etablering av bostäder eller verksamhet i anslutning till någon av sjöarna bör en ny miljöbedömning upprättas för att klargöra de då rådande förhållandena.

Slutord

Malå kommun bedömer att de i texten utpekade områdena som presenterats anses lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen och kan komma att bidra till landsbygdsutveckling i kommunen på ett eller annat sätt. Den tydligaste kopplingen till landsbygdsutveckling har konkretiserats i samband med presentationen av respektive område.

Det är viktigt att ha en klar uppfattning om att utpekandet av områdena inte innebär att kommunen kommer att vara huvudinitiativtagare till att utveckla områdena. Utpekandet är ett kommunalt ställningstagande att vara positiv till lokala engagemang för bostadsbyggande och företagande inom de utpekade områdena. Det bygger i huvudsak på frivillighet från markägare för att disponera mark.

Områdena bidrar till landsbygdsutveckling i ett större sammanhang som kommunen vill lyfta fram. Sådant som är självklart idag på en större ort kan på sikt vara ”hotat” på landsbygden som exempelvis kollektiva transportmedel, vägunderhåll, närlivs, bredband m.m.